
Årsberetning 2020

Forord

af formand
Sanne Bager

Ligesom for resten af Danmark var 2020 et særligt år i Ungdomskriminalitetsnævnet. Nævnet blev oprettet i 2019 og havde således kun eksisteret i lidt over et år, da situationen vedrørende corona og den deraf følgende nedlukning af samfundet fra medio marts 2020 med ét vanskeliggjorde nævnets arbejde. Det var i perioden fra den 12. marts 2020 til ultimo april 2020 kun i meget begrænset omfang muligt at afvikle nævnsmøder, og nævnet kunne først fra den 11. maj 2020 igen afvikle fysiske nævnsmøder ved retterne i fuldt omfang. Uanset, at nævnet i en afgrænset periode fik mulighed for at behandle nogle typer af sager mere smidigt, bevirkede dette – sammenholdt med at sekretariatet ikke var tilstrækkeligt bemannet frem til sensommeren 2020 – at nævnet fik en stor ophobning af verserende sager, der skulle afgøres på et nævnsmøde. Nævnet blev i sommeren 2020 bevilliget midler til at nedbringe antallet af sager, der havde ophobet sig som følge af situationen vedrørende COVID-19. Arbejdet hermed blev påbegyndt i august 2020 og er fortsat ind i 2021.

Nævnet havde planlagt erfaringsudvekslingsmøder for nævnsmedlemmerne til afvikling i efteråret 2020. Imidlertid blev det på grund af situationen vedrørende COVID-19 ikke muligt at gennemføre møderne med fysisk tilstedeværelse. I foråret 2021 har nævnet gennemført de første erfaringsudvekslingsmøder virtuelt.

2020 har også været året, hvor dommere, øvrige nævnsmedlemmer og sekretariatet blev inddraget i Justitsministeriets arbejde med første devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet. Flere nævnsmedlemmer har medvirket i interviews og besvaret spørgeskemaer, ligesom sekretariatet har bistået ministeriet med manuel gennemgang af sager samt dataudtræk. Første devaluering, som omhandler nævnsmødet, er offentliggjort for nylig, og uanset, at nævnsmedlemmerne på tværs af faggrupper opfatter nævnet som relevant og meningsfuldt i de fleste tilfælde, er der i rapporten beskrevet udfordringer, som der er anledning til at arbejde videre med i indeværende og følgende år.

2020 har for Ungdomskriminalitetsnævnet blandt andet været kendetegnet ved, at nævnet skulle behandle genindbringelsessager i langt videre omfang end året før.

Det nødvendiggjorde, at nævnet fik fastlagt en ensartet procedure for behandlingen af disse sager. Det er lykkedes på trods af, at hver genindbringelsessag forberedelsesmæssigt skal vurderes konkret både i forhold til, hvor hurtigt sagen skal behandles, samt oplysningsgrundlaget. Sagerne vedrører unge, der er i et forbedringsforløb fastsat af nævnet, og hvor der er anledning til, at nævnet vurderer, om der skal ske en justering af indsatsen. Antallet af genindbringelsessager er markant højere i 2020 i forhold til 2019, og forventes endnu højere i 2021, hvilket har sin naturlige forklaring i, at der i de første af nævnets leveår er et stigende antal unge, der bliver undergivet et forbedringsforløb. Disse sager er emne for tre afsnit i årsberetningen, og der gives resuméer af flere sager, herunder med fokus på tilfælde, hvor indsatsen er blevet intensiveret, og tilfælde, hvor nævnet har besluttet, at forbedringsforløbet skal ophøre.

Årsberetningen indeholder endvidere et afsnit om nævnets afgørelser om straksreaktioner, hvilket skal ses i lyset af, at denne foranstaltning – på trods af et stort politisk ønske herom – ikke har været indeholdt i mere end ni af nævnets afgørelser i 2020. Denne problemstilling har været rejst af nævnet over for Justitsministeriet flere gange i 2020, og nævnet er bekendt med, at ministeriet planlægger tiltag med henblik på at øge brugen af straksreaktioner.

Nævnet har i 2020 haft overvejelser om fastsættelse af genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke i relation til et forbedringsforløbs varighed og til overgangen til det sociale system, når forbedringsforløbet ophører. Spørgsmålet om fastsættelse af det tidspunkt, hvor nævnet senest skal træffe en ny afgørelse, hvis en anbringelse uden samtykke skal opretholdes, er af juridisk karakter og er beskrevet i et særskilt afsnit i årsberetningen.

Årsberetningen indeholder også flere afsnit med fokus på statistiske oplysninger om nævnets sager i 2020, herunder i forhold til antal henvisninger og afgørelser, geografisk fordeling samt indhold i foranstaltninger med en nærmere beskrivelse af formålet med en kontaktperson, der anvendes i meget vidt omfang. Et kommunalt nævnsmedlem har rettet opmærksomheden på den rolle og særlige betydning, en kontaktperson for den unge kan have. En kontaktperson kan på møder i nævnet fra sit perspektiv indvie nævnet i oplysninger om den unges situation, hvilket er et værdifuldt supplement til de skriftlige oplysninger fra kommunen og andre aktører.

Endelig indeholder årsberetningen en undersøgelse af de sager om anbringelse, hvor nævnet ikke har fulgt kommunens indstilling, samt en gennemgang af nævnets behandling af sager, hvor en eller flere af parterne – mor, far og/eller den unge – udebliver fra nævnsmødet.

Juni 2021

Indholdsfortegnelse

Forord	2	6. Når parterne udebliver fra nævnsmødet	30
1. Årets gang	4	6.1 Sagen kan fremmes, selv om en part ikke er til stede.....	31
1.1 Henviste sager.....	4	7. For nævnet igen.....	33
1.2 Afgjorte sager	6	7.1 Ny kriminalitet.....	33
1.3 Udfaldet af nævnets afgørelser.....	7	7.2 Indberetning fra ungekriminalforsorgen.....	34
1.4 Fristoverholdelse.....	10	7.3 Kommunens tilsyn.....	34
1.5 Kriminalitet	11	7.4 Den unges eller forældremyndighedsindehavers anmodning.....	34
1.6 Nævnets organisation	12	8. Når nævnet intensiverer forbedringsforløbet	36
2. Forbedringsforløb med kontaktperson.....	14	8.1 Den unge bliver anbragt.....	37
2.1 Formålet med en kontaktperson.....	15	8.2 Anbringelsesstedet ændres	38
2.2 Kontaktpersonens deltagelse på nævnsmødet	16	8.3 Anbringelsesformen ændres	39
3. Straksreaktioner.....	18	9. Ophør af forbedringsforløb....	42
3.1 Straksreaktioner i 2020	19	9.1 I trivsel igen og ikke længere kriminalitetstruet.....	43
3.2 Hvorfor ikke flere straksreaktioner	19	9.2 Når den unge ikke profiterer af et forbedringsforløb..	44
3.3 Initiativer	20	10. Påklagede afgørelser	45
4. Anbringelsessager – når nævnet ikke følger kommunens indstilling.....	21	10.1 Ophævede eller ændrede afgørelser	45
4.1 Anbringelse uden indstilling fra kommunen herom.....	22	10.2 Underretninger.....	46
4.2 Indstilling om anbringelse følges ikke.....	24	10.3 Domstolsprøvelse.....	46
5. Genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke..	27	Bilag 1. Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitetsnævnet 2020	47
5.1 Skal nævnet fastsætte en genbehandlingsfrist i alle tilfælde?.....	27		
5.2 Når genbehandlingsfristen overhaler varigheden af forbedringsforløbet	28		

1

Årets gang

Tilgangen af sager til Ungdomskriminalitetsnævnet og den løbende aktivitet med at træffe afgørelser i nævnet har i 2020 navnlig været påvirket af restriktioner i forbindelse med situationen vedrørende corona. Nævnets drift har imidlertid også været påvirket af, at bemandingen i nævnets sekretariat fra starten af 2020 til primo september 2020 var for lav i forhold til løbende at behandle de indkomne sager.

1.1 Henviste sager

Der blev i 2020 henvist 995 sager (hovedsager) til Ungdomskriminalitetsnævnet, hvilket er over 200 sager mere i forhold til 2019. Endvidere modtog nævnet 452 genindbringelsessager i 2020, hvilket er over 300 sager mere end året før.

Stigningen i antallet af hovedsager skal ses i forhold til, at nævnet, da det begyndte sit virke den 1. januar 2019, alene skulle behandle sager vedrørende kriminalitet begået fra denne dato, og at sagerne vedrørende de 15-17-årige skulle pådømmes ved domstolene, før henvisning til nævnet kunne ske. Det større antal genindbringelsessager i 2020 i forhold til i 2019 er begrundet i, at antallet af unge¹, der er undergivet et forbedringsforløb, og dermed kan blive indbragt for nævnet igen, løbende er steget, ligesom der som udgangspunkt forløber lidt tid, fra nævnet beslutter, at en ung skal undergive sig et forbedringsforløb, til det eventuelt bliver nødvendigt at revurdere indsatsen.

I gennemsnit modtog nævnet 83 hovedsager om måneden. Der ses dog et stort spænd fra april, hvor der blev henvist færrest hovedsager (33 sager), til september og oktober, hvor der blev henvist flest (117 sager). Der er også et mindre udsving i antallet af indkomne genindbringelsessager, hvor nævnet modtog færrest i april (22 sager) og flest i november (54 sager).

Udsvinget i antallet af modtagne sager over året vurderes at have sammenhæng med coronasituationen. Udsvinget er især markant for de 15-17-åriges vedkommende. Dette kan hænge sammen med, at det for denne aldersgruppe er retten, der henviser alle hovedsager til nævnet, og at retterne i foråret 2020 også måtte aflyse mange straffesager på grund af coronasituationen. Disse sager blev efterfølgende berammet i retterne, hvilket bevirkede, at der blev henvist et øget antal 15-17-årige til nævnet fra særligt juni og frem.

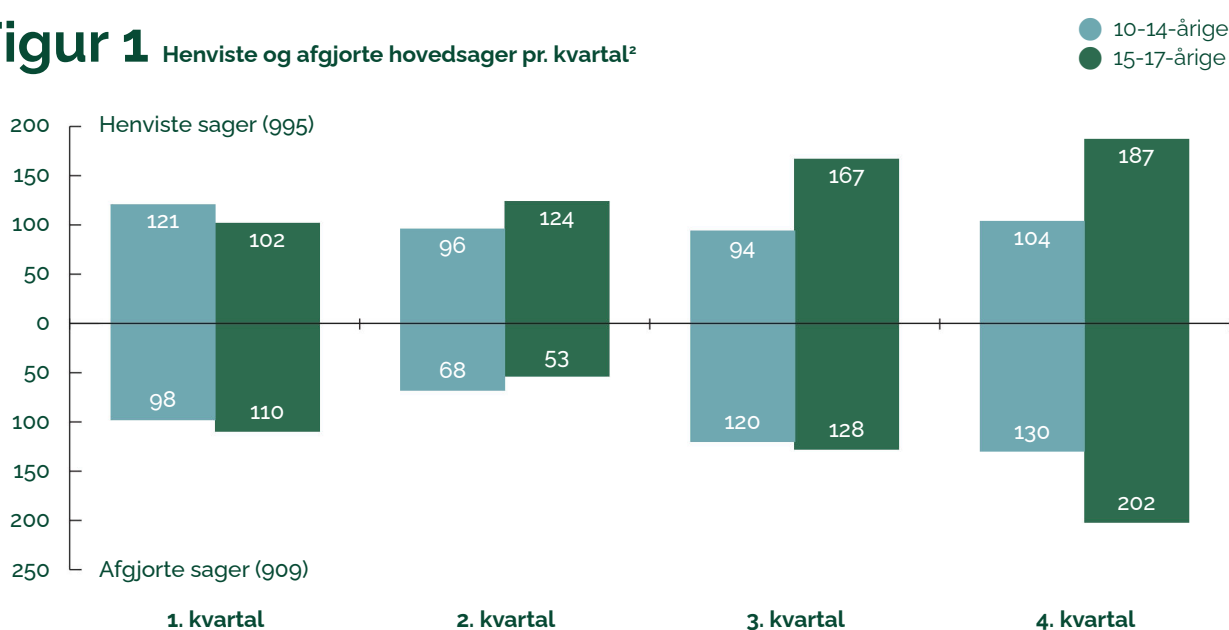
1) Ungdomskriminalitetsloven omfatter børn og unge i alderen 10-14 år samt unge i alderen 15-17 år. I lovgivningen omtales de 10-11-årige som børn, mens de 12-17-årige omtales som unge. I denne årsberetning anvendes for læsevenlighedens skyld udtrykket unge om hele nævnets målgruppe.

Hovedsager og genindbringelsessager

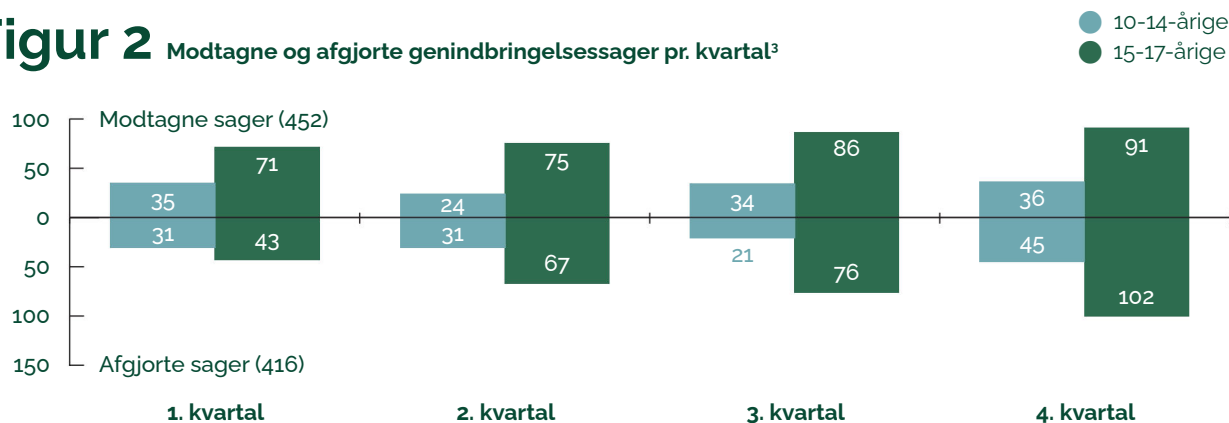
Begrebet "**hovedsager**" anvendes om sager, der henvises til nævnet af politiet eller retten.

Sager vedrørende unge, der allerede er undergivet et forbedringsforløb, benævnes "**genindbringelsessager**". Disse sager kan være indbragt for nævnet af f.eks. kommunen eller ungekriminalforsorgen grundet ændrede omstændigheder omkring den unge, eller på grund af ny kriminalitet begået af den unge. Nævnet forholder sig i disse sager til, om det igangværende forløb eventuelt skal ophøre eller justeres. For yderligere om genindbringelsessager, herunder de forskellige typer af genindbringelsessager, henvises til afsnit 7, *For nævnet igen*.

Figur 1 Henviste og afgjorte hovedsager pr. kvartal²

Figur 2 Modtagne og afgjorte genindbringelsessager pr. kvartal³

2) Alderen i hovedsager angiver den unges alder på tidspunktet for den kriminelle handling, der begrundet henvisningen til nævnet.

3) Alderen i genindbringelsessager angiver den unges alder på det tidspunkt, hvor nævnet modtog genindbringelsessagen.

Det større antal genindbringelsessager i 2020 i forhold til i 2019 er begrundet i, at antallet af unge, der er undergivet et forbedringsforløb, og dermed kan blive indbragt for nævnet igen, løbende er steget, ligesom der som udgangspunkt forløber lidt tid, fra nævnet beslutter, at en ung skal undergive sig et forbedringsforløb, til det eventuelt bliver nødvendigt at revurdere indsatsen.

1.2 Afgjorte sager

Som følge af restriktioner i forbindelse med coronasituationen var det i perioden fra den 12. marts 2020 til ultimo april 2020 kun i meget begrænset omfang muligt at afvikle nævnsmøder, og nævnet kunne først fra den 11. maj 2020 igen afvikle fysiske nævnsmøder ved retterne i fuldt omfang.

Den omstændighed havde naturligvis en indvirkning på antallet af afgjorte sager, som varierede meget i løbet af året. Nævnet afgjorde 909 hovedsager i 2020, hvilket giver et gennemsnit på knap 76 afgjorte sager om måneden. Antallet af afgjorte hovedsager lå dog allerede i marts noget under gennemsnittet med 38 afgjorte sager, mens der i april alene blev truffet afgørelse i to hovedsager. I den modsatte ende af skalaen blev der afgjort over 100 hovedsager om måneden i efteråret 2020, hvor september ligger højest med 128 afgjorte sager. Foruden hovedsagerne blev der i 2020 afgjort 416 genindbringelsessager. Antallet af afgjorte genindbringelsessager var mere stabilt over året og blev ikke i samme omfang påvirket af nedlukning af samfundet og restriktioner i forbindelse med coronasituationen. Der blev afgjort færrest genindbringelsessager i januar (21 sager) og flest i november (55 sager).

Den 20. marts 2020 trådte bekendtgørelse om afvikling af nævnsmøder i Ungdomskriminalitetsnævnet i forbindelse med Coronavirus sygdom (COVID-19) i kraft. Formålet med bekendtgørelsen var en mere smidig behandling af sager, der under normale omstændigheder skulle afgøres på et mundtligt nævnsmøde.

Bekendtgørelsen gav hovedsageligt mulighed for, at nævnsmøder i nogle typer af sager i en begrænset periode kunne gennemføres telefonisk eller som et videomøde⁴. Med virkning fra den 28. april 2020 blev bekendtgørelsen udvidet, således at det blev muligt at gennemføre nævnsmøder telefonisk eller som videomøde i yderligere en sagstype, ligesom nævnet blev givet mulighed for i videre omfang at træffe afgørelse skriftligt i genindbringelsessager⁵.

Til trods for, at det med bekendtgørelsen blev muligt at afgøre enkelte sager, som ellers ikke ville være afviklet i perioden, medførte den første nedlukning af samfundet i forbindelse med coronasituationen, at nævnet fik en stor ophobning af verserende sager, der skulle afgøres på nævnsmøde.

Nævnet havde i perioden den sædvanlige adgang til at afgøre nogle genindbringelsessager på skriftligt grundlag. Dette er – ud over den midlertidige bekendtgørelse – årsagen til, at udsvinget i antal afgørelser ikke er helt så stort for genindbringelsessager som for hovedsager, hvor alle afgørelser skal træffes på et nævnsmøde.

Det anslås, at nævnet i foråret 2020, hvor adgangen til at afvikle fysiske nævnsmøder var begrænset, samlet afgjorde omkring 200 færre hovedsager end forventet. Nævnet blev efterfølgende bevilget midler til at nedbringe antallet af sager, der havde ophobet sig som følge af coronasituationen. Arbejdet hermed blev påbegyndt i august 2020 og er fortsat i 2021.

4) Bekendtgørelsens § 1 gjorde det blandt andet muligt at gennemføre nævnsmøder telefonisk eller via video i genindbringelsessager efter ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 1 (genoptagelse), og § 23 (genbehandling), samt i sager, hvor formanden for børn og unge-udvalget havde truffet en foreløbig afgørelse efter servicelovens § 75, stk. 1, om eksempelvis akut anbringelse uden samtykke, og hvor det var nævnets kompetence at træffe den endelige afgørelse.

5) Det blev tilføjet til bekendtgørelsens § 1, at nævnsmøder i hovedsager kunne afvikles via telefon eller video i de tilfælde, hvor den ansvarlige kommune ikke indstillede til foranstaltninger, og nævnet kunne tiltræde denne indstilling, samt at genindbringelsessager om ændring eller ophør af foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 1, kunne afgøres på skriftligt grundlag, hvis sagens parter var enige i kommunens indstilling.

Hvad kan nævnet beslutte?

Nævnet kan overordnet træffe afgørelse om en **straksreaktion** og/eller et **forbedringsforløb**.

Et **forbedringsforløb** kan bestå af en eller flere af de støtteforanstaltninger, som er oplyst i ungdomskriminalitetslovens § 13. Den unge kan blandt andet blive pålagt faste hjemkomsttidspunkter, misbrugsbehandling, deltagelse i skole, fritidsaktivitet eller praktik eller få en kontaktperson tilknyttet. Derudover følger det af lovens § 14, at nævnet som led i et forbedringsforløb kan anbringe en ung uden for hjemmet med eller uden samtykke.

Se afsnit 3 for yderligere om **straksreaktioner**.

1.3 Udfaldet af nævnets afgørelser

Som det fremgår af figur 3, fastsatte nævnet i 61 % af de afgjorte hovedsager (559 sager) en straksreaktion og/eller et forbedringsforløb, mens nævnet i 36 % af hovedsagerne (326 sager) ikke fandt anledning til at fastsætte foranstaltninger.

Ud af de 559 sager, hvor nævnet fastsatte foranstaltninger, blev der i 558 sager fastsat et forbedringsforløb. Der er således én sag, hvor nævnet alene pålagde den unge en straksreaktion. I alt traf nævnet afgørelse om en straksreaktion i ni sager i 2020. Der er ingen 10-12-årige, der blev pålagt en straksreaktion, mens der med fem sager er flest 14-årige, der blev pålagt en straksreaktion.

Der er sket en stigning i antallet af sager, hvor nævnet ikke fastsatte foranstaltninger i forhold til 2019, hvor det alene var udfaldet i 21 % af de afgjorte hovedsager. Nævnets koordinationsudvalg besluttede i februar 2021, at der skulle foretages en nærmere undersøgelse af sagerne.

Nævnets sekretariat undersøgte på denne baggrund ved dataudtræk og manuel gennemgang de i alt 146 sager, hvori nævnet i januar og februar 2020 og i november og december 2020 traf afgørelse om ikke at iværksætte foranstaltninger. Undersøgelsen baserede sig således på de to første måneder i 2020 forud for, at nedlukningen og restriktionerne som følge af coronasituationen påvirkede driften i nævnet, og de to sidste måneder i samme år, hvor nævnsmøder igen blev afviklet i fuldt omfang.

Undersøgelsen har blandt andet vist, at begrundelsen for ikke at fastsætte foranstaltninger i 6 % af sagerne var, at sagen ikke var omfattet af formålsbestemmelsen, og i 84 % af sagerne, at den unge ikke var kriminalitetstruet. Begge disse begrundelser blev anvendt i 6 % af sagerne. I 14 % af sagerne var afgørelsen begrundet i øvrige forhold, herunder for størstedelen, at den unge bedst modtog støtte efter serviceloven.

Figur 3 Udfald i afgjorte hovedsager

Udfald	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Foranstaltning	3	10	24	70	156	129	137	30	559
Ingen foranstaltning	6	8	29	37	71	58	74	43	326
Afvisning	1	0	0	0	1	2	7	13	24
I alt	10	18	53	107	228	189	218	86	909

Ud af de 416 afgjorte genindbringelsessager har nævnet i 45 % af sagerne (189 sager) foretaget ændringer i det igangværende forbedringsforløb. Ændringen kan eksempelvis bestå i, at en foranstaltning skal ophøre eller tilføjes, at forbedringsforløbet skal forlænges, eller at den unge skal flyttes fra et anbringelsessted til et andet.

At den unge i hovedparten af sagerne ikke vurderedes kriminalitetstruet skal ses i sammenhæng med, at 142 af de 146 sager var henvist til nævnet som følge af personfarlig kriminalitet, mens alene fire sager var henvist til nævnet på baggrund af anden alvorlig kriminalitet. For unge, der begår personfarlig kriminalitet, er det alene kriminaliteten, der begrunder henvisningen til nævnet, mens det for unge, der begår anden alvorlig kriminalitet, tillige er en betingelse for henvisning, at den unge vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet. Når en ung henvises til nævnet for anden alvorlig kriminalitet, vil politiet eller retten dermed allerede have vurderet, om den unge er kriminalitetstruet på henvisningstidspunktet.

Der ses ikke en forskel i resultatet af undersøgelsen af de sager, der blev afgjort i starten af året i forhold til dem, der blev afgjort i slutningen af året. Undersøgelsen har ikke afdækket en specifik årsag til stigningen i antallet af afgørelser om ingen foranstaltninger fra 2019 til 2020, hvorfor der vil være fortsat fokus på området. Undersøgelsen viste imidlertid, at der i 45 % af sagerne var gået over tre måneder, fra kriminaliteten blev begået, til sagen blev henvist til nævnet, og at der i 13 % af sagerne gik over tre måneder fra henvisning til nævnet, til afgørelse i nævnet blev truffet. Da der således i en stor del af sagerne og generelt i 2020 forløb længere tid end vanligt, fra den unge begik kriminalitet, til nævnet traf afgørelse i sagen, har det formentlig betydet et øget antal sager, hvor nævnet ikke fandt, at den unge var kriminalitetstruet ud fra en betragtning om, at den unge ikke havde begået ny kriminalitet i en længere periode forud for nævnsmødet.

Nævnet afviste⁶ i 2020 3 % af de afgjorte hovedsager (24 sager). Enkelte sager blev afvist under henvisning til, at eksempelvis kriminalitets- eller opholdskravet i ungdomskriminalitetslovens § 2 ikke var opfyldt.

Hovedparten af sagerne blev dog afvist under henvisning til, at den unge fyldte 18 år senest en måned efter sagens behandling i nævnet. Dette skyldtes primært, at den unge var idømt en ubetinget fængselsstraf, som pågældende ikke var færdig med at afsone, en måned inden pågældende blev myndig. Der er dog også flere sager, hvor det ikke var muligt at gennemføre et nævnsmøde inden fristen på grund af nedlukning og restriktioner i forbindelse med coronasituationen, eller fordi den unge var blevet varetægtsfængslet for ny kriminalitet efter henvisningen til nævnet⁷. Udfaldet af genindbringelsessagerne fremgår af figur 4. Nævnet modtager genindbringelsessager af mange forskellige årsager, og udfaldet af de afgjorte genindbringelsessager er også meget varierende.

Ud af de 416 afgjorte genindbringelsessager har nævnet i 45 % af sagerne (189 sager) foretaget ændringer i det igangværende forbedringsforløb. Ændringen kan eksempelvis bestå i, at en foranstaltning skal ophøre eller tilføjes, at forbedringsforløbet skal forlænges, eller at den unge skal flyttes fra et anbringelsessted til et andet.

I 9 % af genindbringelsessagerne (37 sager) har nævnet fundet, at forbedringsforløbet skulle ophøre i sin helhed. Det afdækkes nærmere i afsnit 9, *Afgørelse om ophør af forbedringsforløb*, hvorfor nævnet i nogle sager lader forbedringsforløbet ophøre tidligere end oprindeligt bestemt.

Nævnet traf i 34 % af genindbringelsessagerne (143 sager) afgørelse om, at der ikke var anledning til at foretage ændringer i forbedringsforløbet. Tallet dækker både over sager, der ikke blev genoptaget efter ungdomskriminalitetslovens § 21, idet nævnet ikke vurderede, at der forelå nye oplysninger, der havde væsentlig betydning for indsatsen over for den unge, samt sager hvor der blev gennemført en fornyet realitetsbehandling af sagen, og nævnet på denne baggrund nåede frem til, at der ikke var grundlag for at ændre det igangværende forløb.

6) Ungdomskriminalitetslovens § 42, stk. 1

7) For yderligere statistik vedrørende nævnets afgørelser i hovedsager henvises til afsnit 2, *Forbedringsforløb med kontaktperson*, og afsnit 4, *Anbringelsessager – når nævnet ikke følger kommunens indstilling*

Nævnet afviste 1 % af genindbringelsessagerne (fem sager). Nogle af afvisningerne skyldtes, at nævnet ikke kunne nå at behandle sagen, inden den unge fyldte 18 år. Derudover var der også en sag⁸, hvor den unge blev idømt en ungdomssanktion, efter at nævnet havde modtaget genindbringelsessagen. Den unge kan ikke være undergivet et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven og en ungdomssanktion samtidig, og forbedringsforløbet ophørte derfor på det tidspunkt, hvor den unge blev idømt en ungdomssanktion. I en anden sag⁹ fik den unge en dom for ny kriminalitet, efter at nævnet havde modtaget genindbringelsessagen. Straffen i den nye dom blev udmålt som en fællesstraf med straffen fra den dom, som oprindeligt indeholdt henvisning af den unge til nævnet. Da den unge ikke blev henvist til nævnet ved den nye dom, var den unge ikke længere undergivet et vilkår om at skulle efterleve en eventuel afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet. Det igangværende forbedringsforløb ophørte som følge heraf på det tidspunkt, hvor den nye dom var endelig. Nævnet afviste herefter den verserende genindbringelsessag, da der ikke længere var grundlag for at behandle sagen.

Det fremgår af ungdomskriminalitetsloven, at den ansvarlige kommune i nogle tilfælde kan træffe afgørelse om hjemgivelse¹⁰ eller ændring af anbringelsessted¹¹, hvis der er samtykke hertil fra parterne. Nævnet skal i så fald orienteres om kommunens afgørelse straks, når afgørelsen er truffet, og effektivering af afgørelsen skal tilrettelægges sådan, at nævnet har mulighed for at gennemgå orienteringen og eventuelt genoptage sagen, hvis orienteringen giver anledning hertil. I 10 % af genindbringelsessagerne (42 sager) har nævnet modtaget en orientering fra kommunen, som ikke gav anledning til at genoptage sagen i nævnet, og orienteringen blev derfor taget til følge. I alle sager omhandlede kommunens orientering en ændring af anbringelsessted. Nævnet har i yderligere tre sager modtaget en orientering om ændring af anbringelsessted. To af disse sager¹² blev genoptaget og behandlet på et nævnsmøde, mens den tredje¹³ blev behandlet på skriftligt grundlag. Nævnet besluttede i den sidste sag at tage kommunens orientering til følge, men traf samtidig afgørelse om ændring af det igangværende forbedringsforløb. Nævnet har ikke modtaget nogen orienteringer om hjemgivelse i 2020.

Figur 4 Udfald i afgjorte genindbringelsessager

Udfald	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Ændring af forbedringsforløb	0	3	2	13	41	55	51	24	189
Ophør af forbedringsforløb	0	0	4	1	5	4	15	8	37
Ingen ændring af forbedringsforløb	0	1	2	10	38	38	23	31	143
Afvisning	0	0	0	0	0	0	3	2	5
Beslutning om at tage orientering til følge	0	0	2	2	4	12	10	12	42
I alt	0	4	10	26	88	109	102	77	416

8) J.nr. 2020-037369

9) J.nr. 2019-027485

10) Ungdomskriminalitetslovens § 22

11) Ungdomskriminalitetslovens § 24

12) J.nr. 2019-025351 og 2020-046024

13) J.nr. 2020-048836

1.4 Fristoverholdelse

Det fremgår af ungdomskriminalitetsloven, at sager for Ungdomskriminalitetsnævnet skal fremmes med den fornødne hurtighed¹⁴. Sager vedrørende 10-14-årige skal som udgangspunkt behandles senest fire uger efter politiets henvisning af sagen¹⁵. Vedrørende 15-17-årige er det forudsat, at sagerne skal behandles senest 14 dage efter endelig dom. Hvis den unge skal afsone en ubetinget fængselsstraf, forudsættes det, at sagen som udgangspunkt skal behandles senest 14 dage før prøveløsladelses- eller løsladelsestidspunktet¹⁶. Udgangspunktet kan fraviges, når der er tale om korte fængselsstraffe, hvor dette ikke tidsmæssigt vil være muligt.

Som det fremgår af figur 5 havde nævnet i 2020 vanskeligt ved at overholde de fastsatte frister. Mere end halvdelen af sagerne blev således behandlet senere end fire uger efter fristen. Til sammenligning var der alene en tilsvarende fristoverskridelse i 2-3 % af sagerne i 2019.

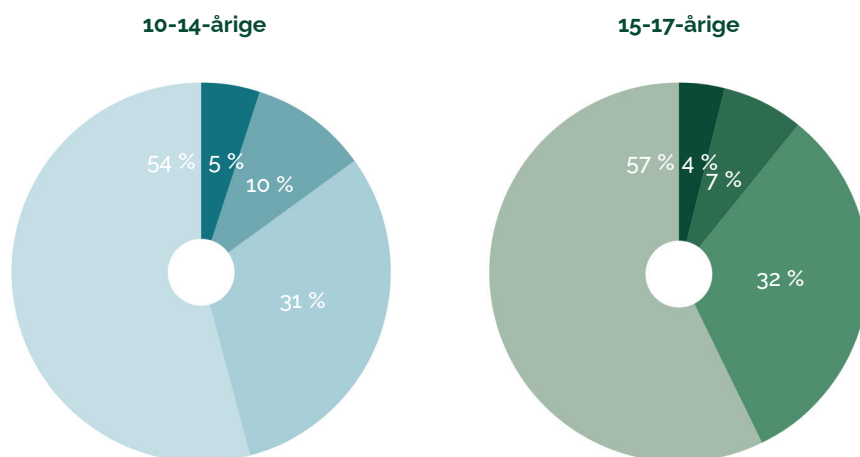
Årsagen til fristoverskridelserne vurderes hovedsageligt at have sammenhæng med det ovenfor beskrevne forløb vedrørende coronasituationen og den deraf følgende ophobning af sager.

Der er dog også en række øvrige omstændigheder, som i flere sager har medført en længere fristoverskridelse. Nævnets sekretariat har ikke været bemandedet i tilstrækkelig grad til, at der kunne ske løbende behandling af sagerne, hvilket skal ses i sammenhæng med, at nævnet i 2020 samlet modtog over 500 sager mere end året før. Fristoverskridelserne har endvidere skyldtes, at nævnet først flere dage eller uger efter en domsafsigelse med henvisning til nævnet, har modtaget oplysning herom. Herudover har kommunen i nogle tilfælde ikke kunnet nå at udarbejde den ungefaglige undersøgelse inden for fristen, ligesom der i mange tilfælde med kort varsel er sket aflysning af nævnsmøder som følge af lovligt forfald hos den unge eller en af forældrene, navnlig på grund af sygdom, symptomer på COVID-19 eller testning herfor. I flere sager har nævnsmødet afventet, at den unge blev løsladt fra varetægtsfængsling eller dom i en ny straffesag mod den unge. Endelig har ferieperioder, hvor de unge eller deres forældre har været bortrejst, og hvor nævnsmødeaktiviteten har været nedsat, ført til fristoverskridelser.

Figur 5

Fristoverholdelse i afgjorte hovedsager

- Behandlet inden for fristen
- Behandlet mellem 1 og 7 dage efter fristen
- Behandlet mellem 8 dage og 4 uger efter fristen
- Behandlet senere end 4 uger efter fristen

14) Ungdomskriminalitetslovens § 25

15) Bekendtgørelse nr. 32 af 9. januar 2019 om forretningsorden for Ungdomskriminalitetsnævnet § 20, stk. 1

16) Forretningsordenens § 20, stk. 2

1.5 Kriminalitet

Der sondres mellem, om en sag er henvist, fordi den unge er mistænkt eller dømt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, idet det som nævnt tillige er en betingelse for henvisning til nævnet ved anden alvorlig kriminalitet, at den unge samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

Som det fremgår af figur 6 er 837 ud af de 909 afgjorte hovedsager (92 %) henvist til nævnet på baggrund af personfarlig kriminalitet. Størstedelen af disse sager drejer sig om vold, der hovedsageligt er begået mod jævnaldrende. Der er endvidere en del af sagerne, der vedrører røveri og trusler, herunder vidnetrusler, samt vold eller trusler om vold mod tjenestemand i funktion, primært mod lærere og pædagoger på skoler eller institutioner.

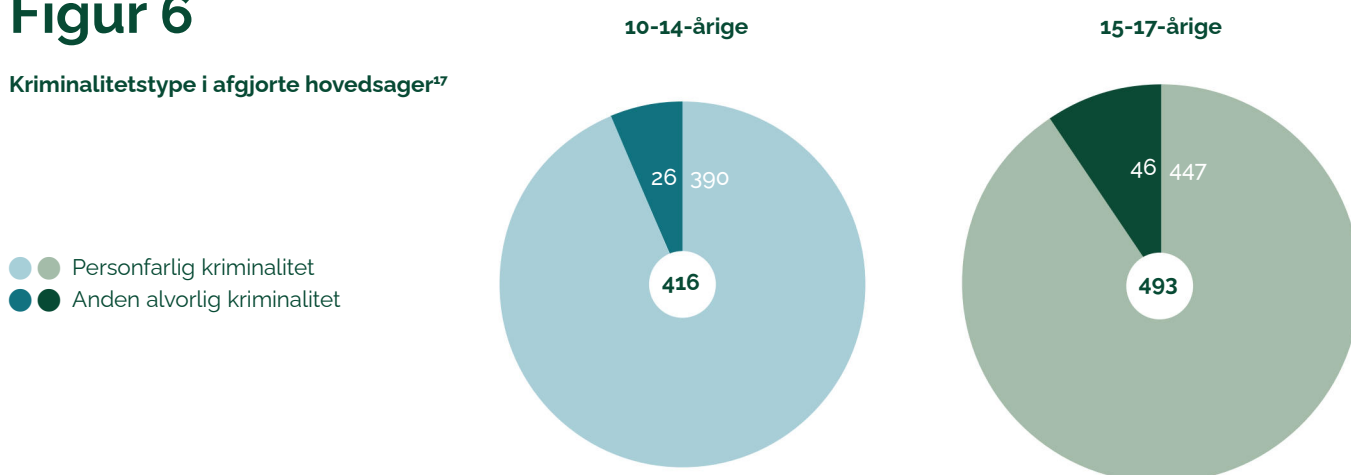
En mindre del af sagerne vedrører seksuelle overgreb, ulovlig tvang, afpresning, forsætlig fareforvoldelse mv. I 2020 blev der endvidere henvist én sag til nævnet vedrørende drab.

72 af de afgjorte hovedsager (8 %) er henvist til nævnet på baggrund af anden alvorlig kriminalitet. Sagerne omhandler primært indbrudstyveri, brugstyveri af motorkøretøj, euforiserende stoffer og brandstiftelse efter straffelovens § 181 eller § 182. En mindre del af sagerne omhandler blandt andet groft hærværk og våbenbesiddelse.

For de 10-14-åriges vedkommende er det 6 % af sagerne (26 sager), der er henvist til nævnet på grund af anden alvorlig kriminalitet, mens det for de 15-17-årige er 9 % (46 sager). Det er uvist, om forskellen bunder i tilfældigheder eller om det eventuelt skyldes, at generelt flere i den ældre aldersgruppe enten begår disse typer af kriminalitet eller vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

Figur 6

Kriminalitetstype i afgjorte hovedsager¹⁷

17) Det registreres ikke, om en ung er henvist til nævnet på baggrund af et eller flere kriminelle forhold. Hvis en sag henvises grundet flere kriminelle forhold, anføres sagen som henvist på baggrund af det forhold, der vurderes at være det mest alvorlige.

1.6 Nævnets organisation

En nærmere beskrivelse af nævnets organisation er indeholdt i nævnets årsberetning for 2019. Nedenfor er redegjort for udviklingen i 2020 i blandt andet antal nævnsmedlemmer mv.

Nævnsmedlemmer

I 2020 har der været en stigning i antallet af nævnsmedlemmer inden for alle tre faggrupper. I starten af året var der i alt beskikket 213 nævnsmedlemmer på landsplan. Ved udgangen af året var antallet steget til 272 nævnsmedlemmer fordelt på 69 dommere, 125 kommunalt ansatte og 78 politiansatte.

Formandsskabet

Formanden for Ungdomskriminalitetsnævnet inddrager formandsskabet – der består af alle de dommere, der er beskikket som nævnsmedlemmer – i spørgsmål af betydning for nævnets arbejde. Derudover har formanden løbende drøftelser med formandssuppleanterne vedrørende nævnets virksomhed. Der er afholdt møde i formandsskabet i august 2020.

Koordinationsudvalget

Ungdomskriminalitetsnævnets koordinationsudvalg, som består af nævnets formand, et nævnsmedlem indstillet af Rigspolitiet og et nævnsmedlem indstillet af KL, har afholdt fire møder i 2020 – henholdsvis i februar, maj, august og november.

I 2020 har koordinationsudvalget blandt andet beskæftiget sig med afvikling af nævnsmøder i forbindelse med situationen vedrørende corona, oversigter over nævnets praksis samt anvendelsen af straksreaktioner.

Sekretariatet

Ved udgangen af 2020 arbejdede i alt 23 jurister, herunder sekretariatschefen og to sektionsledere, i sekretariatet. Der var endvidere ansat ni administrative medarbejdere og seks studentermedhjælpere.

Formand og formandssuppleanter i 2020

- Dommer Sanne Bager, Københavns Byret (formand)
- Retspræsident Niels Otto Jensen, Retten i Hjørring (formandssuppleant)
- Dommer Søren Hafstrøm, Retten på Frederiksberg (formandssuppleant)
- Dommer Jette F. Skole, Retten i Aalborg (formandssuppleant)

Medlemmer af koordinationsudvalget i 2020

- Dommer Sanne Bager, Københavns Byret (formand)
- Politikommissær Allan Aarslev fra Østjyllands Politi (nævnsmedlem)
- Børne- og familiechef Anton Rasmussen, Ikast-Brandø Kommune (nævnsmedlem)

I starten af 2020 var der i alt beskikket

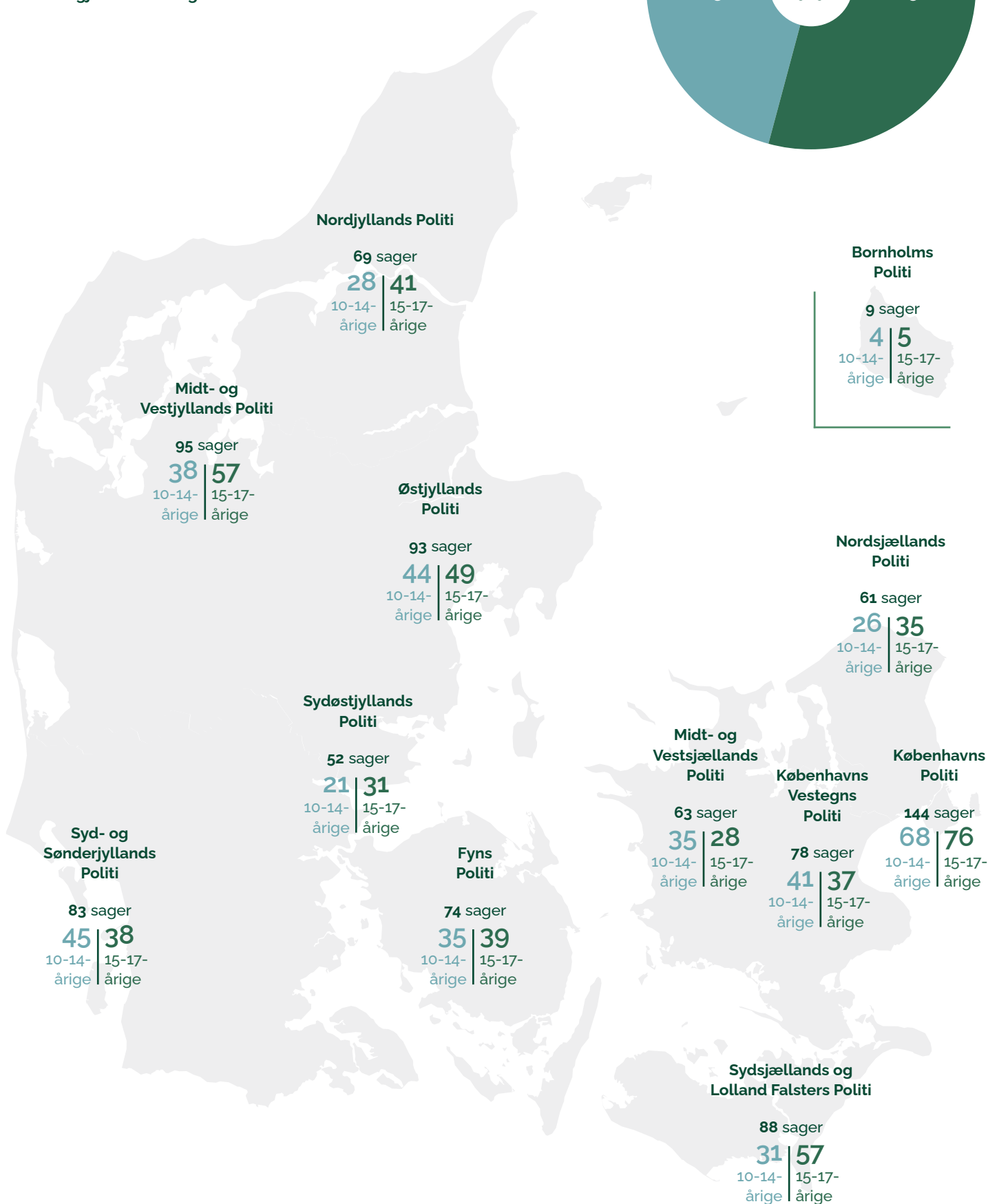
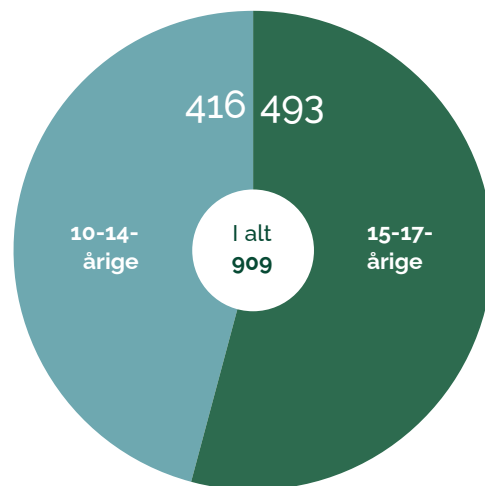
213 nævnsmedlemmer
på landsplan

Ved udgangen af 2020 var antallet steget til

272 nævnsmedlemmer
fordelt på 69 dommere,
125 kommunalt ansatte og
78 politiansatte

Figur 7

Geografisk fordeling af afgjorte hovedsager

2

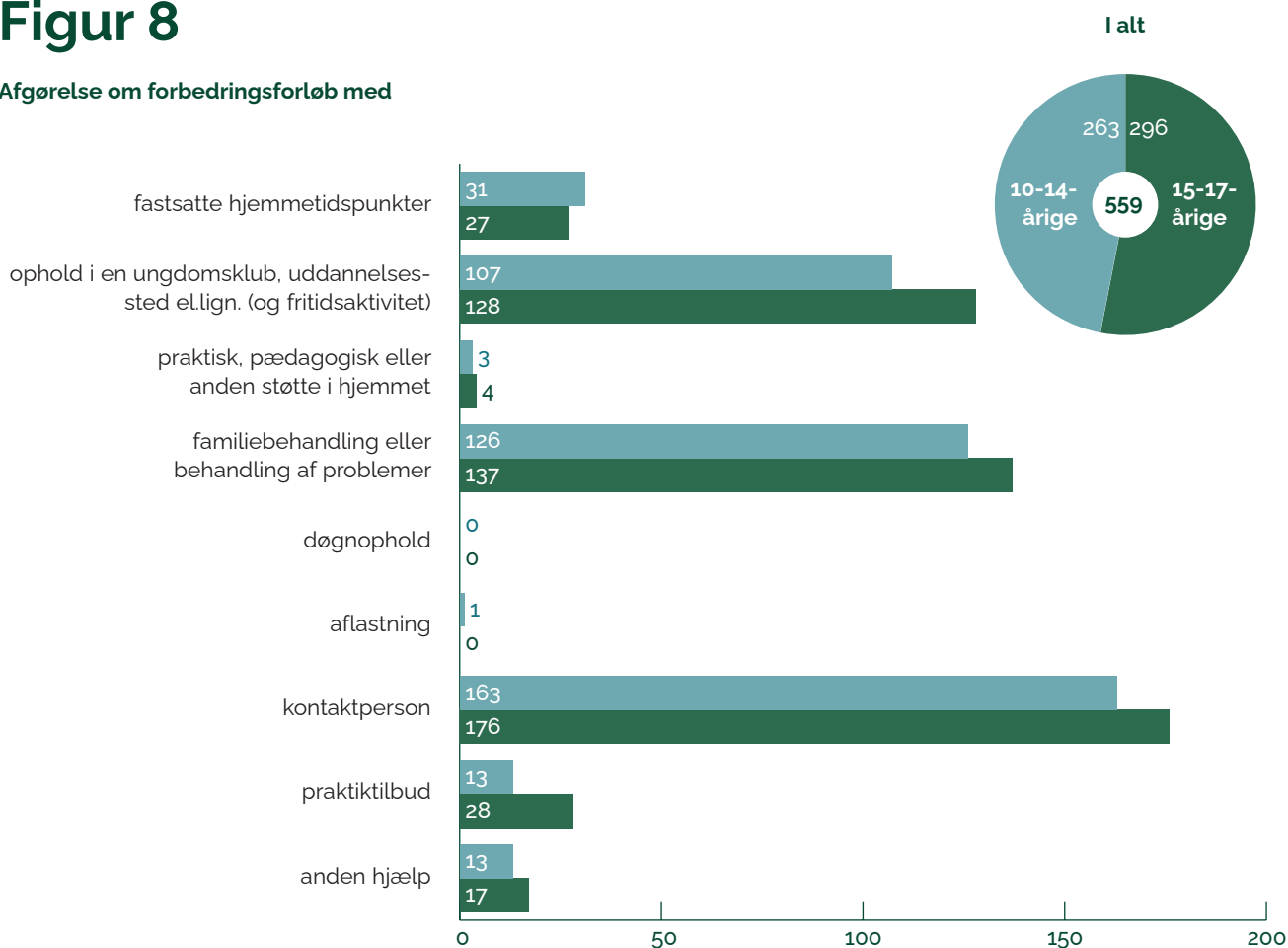
Forbedringsforløb med kontaktperson

Et forbedringsforløb består af en eller flere foranstaltninger, som nævnet vurderer, er egnede til at imødekomme den unges problemer og behov. I 2020 har nævnet truffet afgørelse om forbedringsforløb i 559 sager og nedenfor ses en oversigt over, hvilke foranstaltninger der indgår i de fastsatte forløb. Som det fremgår af figur 8 er det foranstaltningen om kontaktperson, som nævnet flest gange har fastsat i et forbedringsforløb.

I 339 ud af de 559 sager, hvor der er fastsat et forbedringsforløb, har den unge fået tilknyttet en kontaktperson. I 86 af sagerne har nævnet truffet afgørelse om et forbedringsforløb, hvor dette var den eneste foranstaltning, mens der i 253 sager blev fastsat et forbedringsforløb, hvor kontaktperson var en ud af flere foranstaltninger.

Figur 8

Afgørelse om forbedringsforløb med

Det er vigtigt, at den unge føler sig tryk ved kontaktpersonen, og der allerede er – eller det forventes, at der hurtigt kan etableres – et tillidsforhold. Kontaktpersonen skal samtidig kunne stille krav til den unge og korrigere eller stoppe uacceptabel adfærd.

2.1 Formålet med en kontaktperson

Når nævnet i så mange sager udpeger en kontaktperson, er der naturligvis tale om meget forskellige sager, hvorfor begrundelserne for at fastsætte foranstaltning om kontaktperson også er forskellige. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L 84 af 26. oktober 2018 om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, at anvendelsesområdet spænder fra afgrænset hjælp til f.eks. skole eller en fritidsinteresse til en mere omfattende støtte, hvor den unge kan tale med kontaktpersonen om sine tanker og følelser og blive bedre til at reflektere over egen adfærd og fremtid. Det er derfor vigtigt, at den unge føler sig tryk ved kontaktpersonen, og der allerede er – eller det forventes, at der hurtigt kan etableres – et tillidsforhold. Kontaktpersonen skal samtidig kunne stille krav til den unge og korrigere eller stoppe uacceptabel adfærd. I nogle tilfælde tilknyttes der en kontaktperson til hele familien, og indsatsen inddrager i så fald eventuelle familiemedlemmer, som kan være af betydning for en forandring af forholdene i familien.

I en del af sagerne ses det således, at formålet med at udpege en fast kontaktperson er, at den unge får en voksen uden for familien, som kan tale med den unge om tanker og følelser – både i forhold til familie, skole, kammerater og ungdomsliv i det hele taget.

Som eksempel kan nævnes en sag¹⁸, hvor en 13-årig var indbragt for nævnet efter at have begået vold mod en jævnaldrende. Der var oplysninger om, at den unge havde selvskadende adfærd og havde svært ved at håndtere sine følelser og styre sit temperament, ligesom hun var meget påvirket af sine forældres skilsmisse og konflikterne mellem dem.

Nævnet fastsatte et forbedringsforløb med foranstaltning om, at den unge skulle have tilknyttet en fast kontaktperson, og lagde i den forbindelse vægt på, at den unge havde brug for en voksen, hun kunne gå til, når hun havde brug for støtte. Kontaktpersonen skulle hjælpe den unge med at lære at håndtere de følelser og tanker, som gav hende udfordringer med blandt andet vrede, samt støtte hende i at skabe struktur i sin hverdag, så hun kunne få de rette rammer for skole og fritidsliv.

I en anden sag¹⁹, var den unge, der var 14 år, henvist til nævnet på baggrund af flere tilfælde af grov personfarlig kriminalitet. Det fremgik af sagen, at den unge havde en uhensigtsmæssig omgangskreds, og at han ofte blev antruffet af politiet. Den unge var endvidere mærket af sin fars død og af en opvækst, som havde været præget af farens kriminalitet og misbrug. Nævnet fastsatte et forbedringsforløb med foranstaltning om, at den unge skulle passe sin skole og have omfattende støtte fra en kontaktperson i minimum 10 timer om ugen.

Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at den unge havde brug for en voksen uden for familien, som han kunne tale med om sine tanker og følelser, og som kunne give ham vejledning i forhold til adfærdsregulering og afkodning i sociale sammenhænge. Kontaktpersonen skulle også samarbejde med moren om den unges hverdag, herunder at få ham til at møde i skole.

Som det fremgår af ovenstående, kan det også være kontaktpersonens opgave at støtte familien i at skabe en god hverdag med struktur for den unge og hjælpe den unge med at komme i skole, til fritidsaktiviteter mv. Det var f.eks. tilfældet i en sag²⁰, hvor den unge, der var 15 år, var henvist til nævnet på baggrund af grov vold begået sammen med flere andre unge.

18) J.nr. 2020-034924

19) J.nr. 2020-034176

20) J.nr. 2020-033246

Der var oplysning om, at den unge led af ADHD, og at han havde svært ved at konsekvensberegne og let blev påvirket af andre unge, der havde en uhensigtsmæssig adfærd, hvorfor han havde brug for faste rammer i sin hverdag. Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle undergives et forbedringsforløb med foranstaltning om, at den unge skulle gå i klub og have tilknyttet en fast kontaktperson. Formålet med foranstaltningerne var blandt andet, at den unge skulle have en fast struktur i sin hverdag, og kontaktpersonen skulle i den forbindelse støtte den unge i at møde stabilt i såvel skole som fritidsklub samt støtte familien i at give den unge den struktur og de faste rammer, som kunne give ham ro til at komme i positiv udvikling.

Et andet element, der ofte omtales i nævnets afgørelser om kontaktperson, er, at kontaktpersonen skal hjælpe den unge til at reflektere over egen adfærd. I flere sager har de unge en uhensigtsmæssig adfærd og svært ved at styre deres temperament, ligesom de kan have svært ved at overskue konsekvenserne af deres handlinger. Som eksempel kan nævnes en afgørelse²¹, hvor den unge, der var 15 år, var henvist til nævnet på baggrund af vold. Der var oplysning om, at den unge havde svært ved at styre sit temperament, ikke kunne overskue konsekvenserne af sine handlinger og ofte endte i konflikter med andre. Der var også et højt konfliktniveau i hjemmet, hvor der havde været flere voldsomme skænderier mellem den unge og hendes mor, som blandt andet havde resulteret i, at den unge ikke var hjemme i flere dage. Nævnet fastsatte på den baggrund et forbedringsforløb med foranstaltning om, at den unge og hendes mor skulle deltage i familiebehandling, samt at den unge skulle have tilknyttet en kontaktperson, så hun havde en udenforstående voksen, hun kunne tale med om sine udfordringer, og som kunne støtte hende i at reflektere over sin ageren, venskaber og fremtid.

Som det ses i flere af eksemplerne har nævnet i flere tilfælde udpeget en fast kontaktperson til unge, som har eller har haft en kriminel omgangskreds. Her bliver det kontaktpersonens opgave at støtte den unge i at komme ud af denne omgangskreds og tage gode valg for sin fremtid. Det var netop tilfældet i en sag²² vedrørende en ung, der var 17 år og henvist til nævnet for at have begået røveri. Den unge havde siden episoden trukket sig fra det kriminelle miljø, han havde været en del af, og havde passet sin skole og praktik. Nævnet vurderede, at den unge var i en positiv udvikling men havde brug for støtte til ikke at falde tilbage i det gamle miljø med risiko for at begå ny kriminalitet, ligesom han havde brug for støtte til at opnå sit mål om at få en uddannelse. Nævnet traf på denne baggrund afgørelse om, at den unge skulle have udpeget en fast kontaktperson.

2.2 Kontaktpersonens deltagelse på nævnsrådet

Det primære formål med at udpege en kontaktperson er, at den unge støttes i hverdagen. En kontaktperson får i mange tilfælde en tæt relation til den unge og god indsigt i den unges situation, hvilket også kan få betydning i andre sammenhænge.

I en del sager har den unge, allerede inden sagen kommer for Ungdomskriminalitetsnævnet, fået tilknyttet en kontaktperson gennem kommunen. I disse sager – og i genindbringelsessager, hvor der er udpeget en kontaktperson som led i det igangværende forbedringsforløb – vil kontaktpersonen ofte deltage på nævnsrådet.

Devaluering om kontaktpersoners deltagelse på nævnsrådet

I Justitsministeriets første devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet²³, hvoraf det fremgår, at en del fagpersoner har indtrykket af, at det for den unge må virke overvældende og vanskeligt at forholde sig til de mange mødedeltagere, påpeges det samtidig, at alle deltagere har en funktion og spiller en rolle på mødet.

Det nævnes blandt andet, at inddragelsen af de forskellige personer på nævnsrådet, der kender den unge, eksempelvis ressourcepersoner eller kontaktpersoner, kan bidrage med yderligere indsigt i den unges ressourcer og problemer. Inddragelsen af de forskellige mødedeltagere kan således bidrage til en helhedsorienteret vurdering af den unges situation, hvilket er et af formålene med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet.

21) J.nr. 2020-051399

22) J.nr. 2020-048845

23) Se side 38 i Justitsministeriets devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet omhandlende nævnsrådet offentliggjort den 10. maj 2021

Det er vigtigt af hensyn til den unge altid at overveje antallet af mødedeltagere, herunder at ikke flere med samme funktion eller indsigt i den unges forhold deltager på mødet.

Konkrete erfaringer fra et nævnsmedlem

Nævnsmedlem fra Frederiksberg Kommune, Desirée Nielsen, der har deltaget i mere end 120 nævnsmøder, udtaler følgende om kontaktpersoners deltagelse på nævnsmødet:

"Når der allerede er udpeget en kontaktperson for den unge på tidspunktet for nævnsmødet, kan det være meget relevant, at kontaktpersonen deltager på mødet som bisidder eller ressourceperson. Som nævnsmedlem skal man tage stilling til, hvilke foranstaltninger, der bedst kan give den unge den nødvendige støtte med henblik på at hjælpe den unge tilbage i trivsel. Det kan derfor være meget relevant at få kommunens indstilling og forelæggelse af sagen suppleret med yderligere oplysninger fra kontaktpersonen eller eksempelvis en repræsentant fra anbringelsesstedet, når den unge er anbragt uden for hjemmet.

Det er den ansvarlige kommune, der indstiller til, om der skal indkaldes ressourcepersoner til mødet, og det skal samtidig fremgå, hvad parternes holdning er til dette. Når en kontaktperson deltager på nævnsmødet, bør kommunen på forhånd definere formålet med deltagelsen og aftale med kontaktpersonen, hvad kontaktpersonen skal udtale sig om på mødet, hvilket parterne også forinden bør orienteres om. Kontaktpersonen kan oplyse nævnet om de udfordringer, den unge har, og hvordan der arbejdes med disse, herunder hvilke handleplansmål, der er fastlagt, eller hvilket pædagogisk metodevalg, der arbejdes ud fra.

Når nævnet får en mundtligt uddybning af den unges situation fra en fagperson, der er så tæt på den unge, har nævnet ligeledes mulighed for at stille supplerende spørgsmål. Det giver nævnet bedre forudsætninger for at vurdere, om der sker en progression i forhold til allerede iværksatte foranstaltninger og træffe en kvalificeret afgørelse i forhold til, om der skal ske justeringer eller iværksættes yderligere foranstaltninger."

Med hensyn til antallet af deltagere i nævnsmøderne og i relation til kontaktpersoners deltagelse i disse, har Desirée Nielsen en opfordring til kommunerne:

"Det er vigtigt af hensyn til den unge altid at overveje antallet af mødedeltagere, herunder at ikke flere med samme funktion eller indsigt i den unges forhold deltager på mødet."

| 339 sager

hvor der er fastsat et forbedringsforløb, har den unge fået tilknyttet en kontaktperson.

| 86 sager

har nævnet truffet afgørelse om et forbedringsforløb, hvor dette var den eneste foranstaltning.

| 253 sager

blev der fastsat et forbedringsforløb, hvor kontaktperson var en ud af flere foranstaltninger.

3

Straksreaktioner

En del af baggrunden for ungdomskriminalitetsreformen, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet blandt andet blev oprettet, var et politisk ønske om, at unge, der begår kriminalitet, oplever en hurtig og mærkbar reaktion på deres handlinger. Som et væsentligt led heri giver ungdomskriminalitetsloven mulighed for, at nævnet kan pålægge den unge en straksreaktion.

Formålet med en straksreaktion er at forpligte barnet eller den unge til at gøre den skete skade god igen ud fra principperne om "restorative justice" (genoprettende ret eller genoprettende retfærdighed).

Genoprettende ret eller genoprettende retfærdighed er ikke et entydigt begreb, men grundlæggende betragtes overtrædelsen ifølge denne tankegang som en overtrædelse begået mod mennesker eller afgrænsede fællesskaber. Overtrædelsen har på forskellig måde og i forskelligt omfang påført disse mennesker skade. Formålet med en reaktion er at gøre den skete skade god igen, og den, der primært skal forpligtes hertil, er ligeledes en konkret person, nemlig gerningsmanden²⁴.

Det er centralt, at straksreaktionen har et klart opdragende og dermed udviklingsmæssigt sigte, herunder at den unge bringes til at forstå konsekvenserne af sine kriminelle handlinger.

I bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven nævnes som eksempler på straksreaktioner, at unge, der har begået hærværk, skal rydde op efter hærværket sammen med en lærer eller pædagog, eller at unge, der har udøvet vold mod en anden, skal deltage i konfliktmægling. Der nævnes endvidere eksempler på straksreaktioner med et mere bredt genoprettende formål, herunder samfundsnyttigt arbejde så som at vaske brandbiler eller gøre rent i offentlige parker. Det vil f.eks. kunne være relevant, hvis der er tale om voldskriminalitet, og den forurettede eller den unge ikke ønsker at deltage i konfliktmægling, eller hvis den unge nægter at have begået den kriminalitet, som han eller hun er mistænkt eller dømt for.

Ungdomskriminalitetsloven

§ 12. Ungdomskriminalitetsnævnet kan pålægge barnet eller den unge en straksreaktion, som kan bestå i at bidrage til at genoprette forrettet skade eller deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde.

Stk. 2. Det er en betingelse for pålæg af en straksreaktion, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare.

24) Betænkning nr. 1508/2009 om indsatsen mod ungdomskriminalitet afgivet af kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet, side 184 ff

Straksreaktionen skal have en opdragende og genoprettende karakter, og dermed et socialpædagogisk formål. Der er ikke tale om, at den unge pålægges en straksreaktion som straf eller sanktion i anledning af sin adfærd.

En straksreaktion med et mere bredt genoprettende sigte, vil i den situation kunne være mere egnet til at opnå formålet – at den unge får en bedre indsigt og forståelse for betydningen af og konsekvenserne ved kriminel adfærd.

Straksreaktioner skal kunne udføres hurtigst muligt efter Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse og vil have en kortere varighed.

Formålet er således, at straksreaktionen skal have en opdragende og genoprettende karakter, og dermed et socialpædagogisk formål. Der er ikke tale om, at den unge pålægges en straksreaktion som straf eller sanktion i anledning af sin adfærd.

Ungdomskriminalitetsnævnet skal foretage en helheds-vurdering af alle sagens oplysninger med henblik på at fastsætte den straksreaktion, som vurderes bedst egnet til at få den unge til at indse konsekvenserne af kriminelle handlinger og understøtte den unge i at komme væk fra den kriminelle løbebane.

Det fremgår af bemærkningerne, at straksreaktion i form af konfliktmægling sker som led i den allerede etablerede konfliktrådsordning i politiet.

3.1 Straksreaktioner i 2020

I 2020 har nævnet fastsat en straksreaktion i ni sager. Der er alene fastsat straksreaktioner i sager, hvor den unge var henvist til nævnet på grund af personfarlig kriminalitet som eksempelvis vold, røveri eller ulovlig tvang, og hvor den unge ikke var undergivet et forbedringsforløb i forvejen (hovedsager). Alderen på de unge, der blev pålagt en straksreaktion, spænder fra 13 til 17 år.

Den fastsatte straksreaktion består i otte af sagerne i, at den unge skal deltage i et møde med en konfliktmægler eller en konfliktrådsmægler med henblik på at undersøge muligheden for, at der etableres konfliktmægling mellem den unge og forurettede.

I den sidste sag pålagde nævnet den unge at deltage i konfliktmægling. Årsagen til, at nævnet sædvanligvis ikke pålægger den unge at deltage i konfliktmægling, men derimod at deltage i et indledende møde med en konfliktrådsmægler, er, at nævnet ikke kan pålægge forurettede at indgå i mægling. Gennemførelse af konfliktmægling som straksreaktion forudsætter derfor, at den forurettede ønsker at deltage. De 16 straksreaktioner, der blev fastsat i 2019, havde på tilsvarende vis til formål at etablere konfliktmægling.

Nævnet har undersøgt, hvad der er sket i de sager, hvor den unge blev pålagt en straksreaktion. I fem tilfælde er straksreaktionen i form af et indledende møde med en konfliktrådsmægler blevet gennemført, og i to af disse sager førte mødet til, at der blev etableret egentlig konfliktmægling med den forurettede. I de tre sager, hvor konfliktmægling ikke blev etableret, ønskede forurettede enten ikke at deltage i konfliktmæglingen, eller konfliktrådsmægleren vurderede, at mægling ikke ville få den ønskede effekt grundet den unges holdning til det hændte.

Nævnet kan desværre konstatere, at straksreaktionen ikke er gennemført i fire tilfælde, herunder den sag, hvor nævnet pålagde den unge at deltage i konfliktmægling. Det skyldes i alle tilfælde, at den forurettede ikke ønskede at deltage i konfliktmægling, hvilket var afklaret allerede inden det indledende møde, som den unge skulle have haft med konfliktmægleren, i de tre sager.

3.2 Hvorfor ikke flere straksreaktioner?

I det følgende redegøres for mulige årsager til, at der alene er fastsat straksreaktion i ni ud af de 909 sager, der er afgjort af nævnet i 2020. De årsager, der fremhæves, svarer i vidt omfang til de udfordringer, der også er beskrevet af flere nævnsmødemedlemmer i forbindelse med Justitsministeriets første devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet²⁵.

25) Se side 75 i Justitsministeriets devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet omhandlende nævnsmødet offentliggjort den 10. maj 2021

En straksreaktion kan komme på tale i sager, hvor den unge har begået kriminalitet forud for nævnets behandling af sagen – det vil sige i sager, der behandles i nævnet på grund af en henvisning (hovedsager), samt sager, der genindbringes for nævnet som følge af kriminalitet begået under forbedringsforløbet (genindbringelsessager).

Der vil imidlertid være en del unge, som ikke har adfærdsproblemer eller udviser en negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at den unges udvikling er i fare, hvilket er en betingelse for at pålægge en straksreaktion, jf. § 12, stk. 2. Det vil typisk være sager, hvor nævnet vurderer, at kriminaliteten er et enkeltstående tilfælde, og at den unge enten er i trivsel i øvrigt, eller at pågældendes udfordringer ikke relaterer sig til kriminalitet. Sådanne sager udgør hovedparten af de 326 hovedsager, hvor nævnet ikke fastsatte foranstaltninger (forbedringsforløb og/eller straksreaktion) i 2020²⁶.

Derudover er der også en mindre gruppe unge, der har personlige forhold af en sådan karakter, at det ikke vil have et socialpædagogisk formål at lade pågældende gennemføre en straksreaktion.

Når nævnet behandler en sag, er det den ansvarlige kommune, der står for at oplyse sagen og fremsende relevant materiale til nævnet. I den forbindelse skal kommunen også sende en indstilling til nævnet med kommunens vurdering af, hvordan sagen skal afgøres. Nævnet er ikke bundet af kommunens indstilling, men tager udgangspunkt heri ved behandlingen af sagen. Det kan konstateres, at landets kommuner kun i et meget begrænset omfang indstiller til, at nævnet skal pålægge den unge en straksreaktion. Til illustration havde kommunen alene indstillet til en straksreaktion i tre ud af de ni sager, hvori der blev fastsat en straksreaktion i 2020.

Det fremgår af bemærkningerne, at straksreaktionen skal være klart formuleret, så det er tydeligt, hvad den unge skal gøre for at efterleve reaktionen. Det fremgår endvidere, at straksreaktionen vil skulle udføres hurtigst muligt efter nævnets afgørelse. For så vidt angår en straksreaktion vedrørende konfliktmægling, vil denne kunne gennemføres uden videre og med kort varsel som led i den allerede etablerede konfliktrådsordning i politiet. For at nævnet kan fastsætte en klart formuleret straksreaktion om eksempelvis vask af brandbiler eller oprydning i en park, forudsætter det imidlertid, at kommunen på forhånd har undersøgt mulighederne herfor, så det er afklaret, om afgørelsen kan gennemføres, herunder inden for kort tid.

Det er i sager med personfarlig kriminalitet, at det kan være relevant at fastsætte en straksreaktion bestående af en samtale med en konfliktrådsmægler.

Af de sager, der blev afgjort i 2020, var 837 hovedsager og 121 genindbringelsessager henvist på grund af personfarlig kriminalitet. I en del af sagerne er betingelserne for at pålægge den unge en straksreaktion, som nævnt ovenfor, ikke opfyldt, da den unge ikke har adfærdsproblemer eller udviser en negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at den unges udvikling er i fare. I praksis kan flere omstændigheder endvidere konkret føre til, at nævnet ikke finder det hensigtsmæssigt eller meningsfyldt at fastsætte en straksreaktion med det formål at etablere konfliktmægling. I forbindelse med en straffesag vil politiet som udgangspunkt søge afklaret, om gerningspersonen og den forurettede ønsker at deltage i konfliktråd. I mange af de tilfælde, hvor konfliktmægling er relevant at overveje, vil det derfor enten være gennemført eller afklaret, at eksempelvis den forurettede ikke er interesseret i mægling.

Der kan endvidere være sager, hvor der er forløbet lang tid, fra gerningen blev begået, til sagen bliver afgjort i nævnet, og hvor konfliktmægling – eller andre straksreaktioner – derfor af tidsmæssige årsager ikke længere har samme relevans.

Endelig skal nævnes, at flere kommuner har rejst spørgsmål om, hvorvidt en 13-årig kan pålægges at udføre samfundsnyttigt arbejde, og hvad arbejdet i så fald kan bestå i. Om dette står der i lovens bemærkninger, at straksreaktionen indgår i den forebyggende indsats og skal støtte barnet eller den unge i at ændre adfærd. Der er således ikke tale om arbejde for en arbejdsgiver i arbejdsmiljølovgivningens forstand. Det fremgår yderligere, at der ved fastsættelsen af straksreaktionen imidlertid vil skulle tages hensyn til de gældende regler for børn og unges muligheder for at udføre arbejde for en arbejdsgiver, herunder i forhold til varighed og tyngden af arbejdet.

3.3 Initiativer

Ungdomskriminalitetsnævnet har fokus på, hvordan brugen af straksreaktioner implementeres bedre i praksis og har flere gange været i dialog med Justitsministeriet om mulige løsninger på udfordringen. For at imødekomme nogle af ovennævnte udfordringer har nævnet foreslået Justitsministeriet, at der udarbejdes en liste med konkrete forslag til straksreaktioner, som er praktisk anvendelig for kommunerne, når de udarbejder indstillingen til nævnet.

26) Se figur 3 i afsnit 1, *Årets gang*

4

Anbringelsessager – når nævnet ikke følger kommunens indstilling

Når nævnet træffer afgørelse i en sag, vil den ansvarlige kommune forinden have udarbejdet en indstilling til nævnet, der redegør for, hvordan kommunen vurderer, at sagen bør afgøres. Det står derfor klart, om kommunen indstiller til, at der skal iværksættes et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven. Det sker jævnligt, at nævnets afgørelse afviger fra kommunens indstilling i mindre grad. Nævnet kan for eksempel fastsætte en kortere eller længere varighed på et forbedringsforløb, end kommunen har indstillet til, vurdere at der skal iværksættes andre foranstaltninger, end kommunen har foreslået, eller at foranstaltningerne skal have en anden intensitet. Overordnet set vil nævnet dog i de fleste sager være enig med kommunen om, hvor stor bekymringsgraden er for den unge, og hvilken type indsats, der er relevant.

I nogle sager er der imidlertid en større uoverensstemmelse mellem den indsats, som kommunen mener, der bør iværksættes, og den afgørelse nævnet når frem til. Dette gør sig særligt gældende i de sager, hvor nævnet ikke følger kommunens indstilling vedrørende anbringelse.

Nævnet har i løbet af 2020 truffet afgørelse om anbringelse i 187 hovedsager, hvoraf den unge i 144 sager var anbragt efter serviceloven forud for nævnets afgørelse. Nævnet har i samme periode anbragt 29 unge i forbindelse med genindbringelsessager, hvor den unge ikke i forvejen var anbragt som led i forbedringsforløbet²⁷. Kommunen indstillede i henholdsvis 177 og 28 af disse sager til, at nævnet skulle anbringe den unge. Kommunen fandt således i 10 hovedsager og én genindbringelsessag, hvor nævnet anbragte den unge, ikke grundlag for, at den unge skulle anbringes efter ungdomskriminalitetsloven. Derudover er der i perioden truffet afgørelse i 11 hovedsager og fire genindbringelsessager, hvor nævnet ikke anbragte den unge til trods for, at kommunen indstillede til dette.

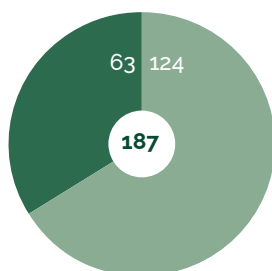
I det følgende redegøres for, hvad der ligger til grund for uoverensstemmelsen mellem kommunens indstilling og nævnets afgørelse i disse sager, dog alene med fokus på sager, hvor der er spørgsmål om anbringelse efter ungdomskriminalitetsloven. Underliggende uenigheder vedrørende en anbringelse, eksempelvis om anbringelsen skal være frivillig eller tvangsmæssig, eller om den unge skal anbringes på en åben eller delvis lukket institution, inddrages ikke.

Figur 9

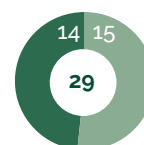
Anbringelse med/uden samtykke

- Anbringelse med samtykke
- Anbringelse uden samtykke

Hovedsager

Genindbringelsessager

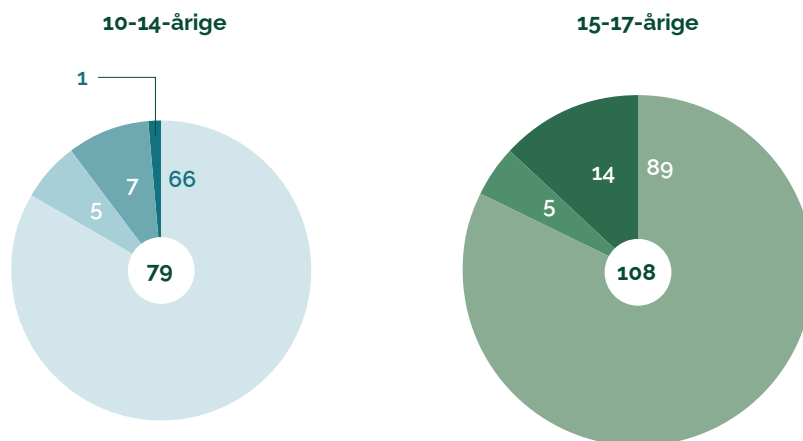

27) Se nærmere om anbringelse i genindbringelsessager i afsnit 7, *For nævnet igen*

Figur 10

Anbringelse i hovedsager

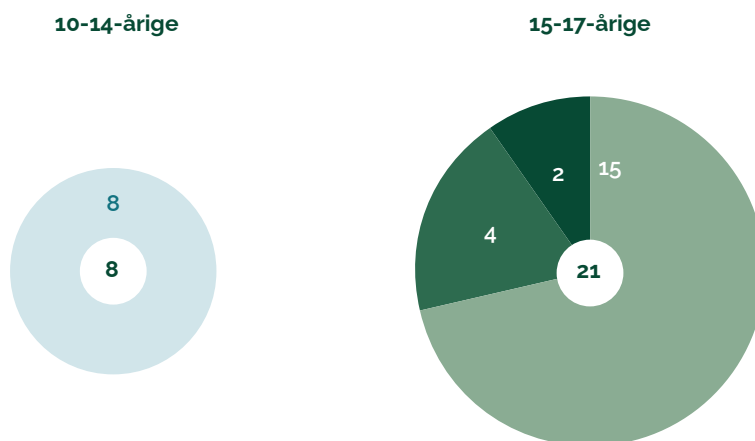
- Anbringelse efter § 14 – åbent anbringelsessted
- Anbringelse efter § 15 – delvis lukket døgninstitution
- Anbringelse efter § 16 – sikret døgninstitution
- Anbringelse efter § 17 – særligt sikret afdeling

Figur 11

Anbringelse i genindbringelsessager

- Anbringelse efter § 14 – åbent anbringelsessted
- Anbringelse efter § 15 – delvis lukket døgninstitution
- Anbringelse efter § 16 – sikret døgninstitution
- Anbringelse efter § 17 – særligt sikret afdeling

4.1 Anbringelse uden indstilling fra kommunen herom

I de fleste af de 10 hovedsager, hvor nævnet anbragte en ung, uden at kommunen havde indstillet til det, var den unge allerede anbragt efter serviceloven forud for nævnets afgørelse. I fire sager fandt kommunen, at de iværksatte støtteforanstaltninger burde fortsætte efter serviceloven, og indstillede derfor til, at nævnet hverken skulle fastsætte en straksreaktion eller et forbedringsforløb. Nævnet og kommunen var i disse sager enige om, at den unge skulle være anbragt. Spørgsmålet var derfor alene, om der skulle iværksættes et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven, eller om anbringelsen skulle opretholdes efter serviceloven.

Som eksempel herpå kan nævnes en sag²⁸ vedrørende en 14-årig, der var henvist til nævnet for trusler mod en person ansat i offentlig tjeneste. Kommunen indstillede til, at der ikke skulle iværksættes et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven, idet kommunen vurderede, at den unge, der allerede var anbragt efter serviceloven, var velanbragt og i god udvikling. Der havde på det seneste været nogle udfordringer, idet den unge var rømmet fra anbringelsesstedet og havde røget hash. Selv om kommunen havde en bekymring for den unge, blev det oplyst, at det generelt gik bedre med ham. Nævnet fastsatte et forbedringsforløb bestående af anbringelse uden for hjemmet med samtykke. I begrundelsen lagde nævnet vægt på, at den unge ud over det aktuelle forhold tidligere havde været mistænkt for 13 overtrædelser af straffeloven, ligesom han var rømmet fra sit anbringelsessted og for nyligt havde genoptaget sit forbrug af hash.

28) J.nr. 2020-044108

Nævnet vil generelt foretage en vurdering af, om den unge er kriminalitetstruet ved afgørelsen af, om der er behov for en indsats efter ungdomskriminalitetsloven, eller det skal overlades til kommunen at fastsætte eller fortsætte eventuelle støtteforanstaltninger efter serviceloven.

Samlet vurderede nævnet, at den unge var kriminalitetstruet og havde behov for en indsats med støtte i medfør af ungdomskriminalitetsloven med det formål at sikre hans fortsatte trivsel og positive udvikling samt forebygge ny kriminalitet. Den af kommunen beskrevne positive udvikling kunne ikke ændre nævnets afgørelse, særligt henset til de seneste måneders udvikling.

Der er forskelligartede begrundelser for, hvorfor kommunen ikke indstiller til et forbedringsforløb til trods for, at den unge har et støttebehov og allerede er anbragt efter serviceloven. Indstillingen er eksempelvis begrundet med, at den iværksatte indsats vurderes at være tilstrækkelig, at den unge ikke vil profitere af yderligere professionelle aktører i sit forløb, eller at den unge ikke er kriminalitetstruet.

Nævnet vil generelt foretage en vurdering af, om den unge er kriminalitetstruet ved afgørelsen af, om der er behov for en indsats efter ungdomskriminalitetsloven, eller det skal overlades til kommunen at fastsætte eller fortsætte eventuelle støtteforanstaltninger efter serviceloven. Nævnet vil i denne vurdering blandt andet lægge vægt på kriminalitetsbilledet, herunder om det er første gang, den unge begår kriminalitet, og hvilken karakter kriminaliteten har. Nævnet vil også kunne inddrage oplysninger om, hvorvidt den unge har en risikobetonet adfærd, og hvilket netværk den unge har – har den unge en struktureret hverdag med skolegang og fritidsinteresser, eller er pågældende uden beskæftigelse og driver måske rundt på gaden? Er der et forbrug eller misbrug af alkohol og/eller euforiserende stoffer? Hvem omgås den unge med? Er der nogle ressourcestærke forældre, som kan give den nødvendige støtte? Med afsæt i disse og andre faktorer foretager nævnet en helhedsvurdering af den unges situation.

I tre sager, hvor den unge også var anbragt efter serviceloven forud for nævnets afgørelse, indstillede kommunen til, at nævnet fastsatte et forbedringsforløb, hvor anbringelse ikke var en del af forløbet.

I en af sagerne²⁹ indstillede kommunen til, at den unge skulle hjemgives, og at der skulle iværksættes en række støtteforanstaltninger med henblik på at arbejde videre på en konfliktfyldt relation mellem den unge og hans mor i hjemmet. Både den unge og moren ønskede, at anbringelsen fortsatte. Nævnet anbragte den unge som led i et forbedringsforløb, der også indebar familie- og misbrugsbehandling, og begrundede afgørelsen med, at der var et meget højt konfliktniveau mellem den unge og moren, som flere gange havde medført fysiske sammenstød, samt at parterne selv ønskede, at den unge skulle være anbragt. Det blev vurderet, at den unge havde brug for ro og stabile rammer, da han var meget belastet af sine forældres skilsmisse samt sygdom i familien, og at dette bedst kunne sikres ved fortsat anbringelse.

I de andre to sager³⁰ indstillede kommunen til, at anbringelsen skulle fortsætte efter serviceloven, og at nævnet alene skulle fastsætte et forbedringsforløb bestående af andre foranstaltninger end anbringelse. Nævnet fandt i begge sager, at den unge var kriminalitetstruet og fastsatte et forbedringsforløb, som også omfattede anbringelsen.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det følger af lovens forarbejder, at nævnet overtager kompetencen til at træffe afgørelse om anbringelse vedrørende unge, der er omfattet af nævnets målgruppe. Det forudsættes endvidere i *Håndbog til behandling af sager omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet*, at hvis børn og unge-udvalget har truffet afgørelse vedrørende en ung, inden pågældende blev henvist til nævnet, overgår kompetencen til at træffe afgørelse i sagen til nævnet. Hvis kommunen vurderer, at den af børn og unge-udvalget fastsatte indsats skal videreføres, skal kommunen således indstille dette til nævnet.

29) J.nr. 2020-040096

30) J.nr. 2020-042117 og 2020-044368

I tre andre sager var den unge ikke anbragt forud for nævnets afgørelse, og kommunen indstillede til andre foranstaltninger end anbringelse. I en af disse sager³¹ havde den unges situation imidlertid forandret sig efter kommunens indstilling, og kommunen var på den baggrund enig i resultatet. Den unge havde et konfliktfyldt forhold til forældremyndighedsindehaveren og var flyttet ind hos sin kærestes forældre. Kommunen havde uden held forsøgt at etablere et samarbejde med kærestens forældre, og det var derfor ikke muligt at kontrollere de forhold, den unge boede under. Kort før nævnsmødet havde den unge selv foreslået at blive anbragt i egen bolig, hvilket kommunen så positivt på. Nævnet anbragte herefter den unge med samtykke.

I de to øvrige sager fandt kommunen ikke, at den unge skulle anbringes og indstillede i stedet til andre foranstaltninger med henblik på, at den unge kunne forblive i hjemmet. I disse sager havde nævnet en anden vurdering af sagen end kommunen. En af sagerne³², der skal fremhæves, vedrører en 16-årig, der var henvist til nævnet for blandt andet forsøg på røveri. Kommunen, der indstillede til omfattende støtte fra en kontaktperson, vurderede, at der var risiko for, at den unges anti-sociale adfærd ville blive forstærket, hvis han blev anbragt med andre kriminelle. Derudover havde den unge oplyst, at han ville rømme fra et eventuelt anbringelsessted, og kommunen vurderede derfor ikke, at en anbringelse ville kunne opretholdes. Nævnet anbragte den unge uden samtykke og lagde i begrundelsen vægt på, at den unges forældre ikke vurderedes at have de fornødne personlige ressourcer til at sikre den unges udvikling og trivsel, herunder til at sikre de rammer og den struktur, der var behov for. Nævnet lagde også vægt på, at den unge havde været i en kriminel løbebane gennem mange år, og at der tidligere havde været iværksat forskellige foranstaltninger over for såvel den unge som familien, uden at det havde haft den ønskede præventive effekt. Den unge fremstod endvidere uden erkendelse af konsekvenserne af sine handlinger og var upåvirket af den alvorlige kriminalitet, han havde begået. Nævnet bemærkede, at de af kommunen anførte forhold ikke kunne føre til en anden vurdering af sagen.

En tilsvarende forskel i vurderingen gjorde sig gældende i den ene genindbringelsessag i 2020, hvor nævnet anbragte en ung, uden at kommunen havde indstillet til det. Sagen³³ vedrører en 15-årig, som i et års tid havde været undergivet et forbedringsforløb bestående af misbrugsbehandling, støtte fra en kontaktperson og praktiktilbud. Nævnet havde endvidere ved første behandling af sagen henstillet til, at der blev gennemført en børnepsykologisk undersøgelse.

Den unge var nu henvist til nævnet på ny for røveri og forsøg herpå, hvilket var samme type kriminalitet, som han tidligere havde begået. Kommunen indstillede til, at de allerede fastsatte foranstaltninger skulle fortsætte og suppleres med faste hjemkomsttidspunkter samt en børnepsykologisk undersøgelse af den unge. Kommunen indstillede ikke til anbringelse, da det vurderedes, at det ville være svært for den unge at være anbragt, og at den unge ville opleve anbringelse som et svigt. Nævnet besluttede at forlænge og ændre det fastsatte forbedringsforløb og anbragte den unge uden for hjemmet uden samtykke. Derudover skulle den unge indgå i misbrugsbehandling, ligesom der skulle foretages en børnepsykologisk undersøgelse. Nævnet lagde ved afgørelsen om at anbringe den unge blandt andet vægt på, at den unge havde modtaget massiv støtte igennem flere år, og at den positive udvikling, der sås i de første år, var stagneret med alderen. Den unges uhenigtsmæssige adfærd vurderedes samtidig at være blevet voldsommere; han havde gentagne gange udsat andre for fare, havde stiftet bekendtskab med forskellige euforiserende stoffer og færdedes med andre unge med tilsvarende udfordringer. Nævnet lagde også vægt på, at nævnet allerede ved den første afgørelse havde overvejet anbringelse, og at den efterfølgende udvikling viste, at den unge ikke længere profiterede i tilstrækkelig grad af den massive støtte, han fik. Nævnet fandt endvidere, at det var afgørende, at den unge blev udredt nærmere, for at han kunne tilbydes den rette hjælp, og at det var mest sandsynligt, at en børnepsykologisk undersøgelse kunne gennemføres, hvis den unge var anbragt. Nævnets afgørelse om anbringelse blev efterfølgende stadfæstet af Ankestyrelsen.

4.2 Indstilling om anbringelse følges ikke

Som anført ovenfor var der i 2020 11 hovedsager og fire genindbringelsessager, hvor den ansvarlige kommune indstillede til anbringelse efter ungdomskriminalitetsloven, uden at nævnet anbragte den unge som en del af afgørelsen.

I seks hovedsager traf nævnet afgørelse om ikke at fastsætte foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven. I fem af sagerne var den unge anbragt efter serviceloven forud for nævnets afgørelse, og i den sidste sag havde kommunen netop fundet en plejefamilie, og der var samtykke til anbringelse. Der var i sagerne enighed mellem kommunen og nævnet om, at den unge fortsat havde behov for at være anbragt, og spørgsmålet gik derfor alene på, om der var behov for at iværksætte et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven.

31) J.nr. 2020-037581

32) J.nr. 2019-027104

33) J.nr. 2020-039958

I nogle sager har nævnet konkluderet, at den unges udfordringer ikke var af en sådan karakter, at den unge vurderedes at være kriminalitetstruet. Nævnet har i de øvrige sager konkluderet, at det på grund af den unges personlige forhold ikke ville have en hverken forebyggende eller opdragende effekt at fastsætte et forbedringsforløb. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på lovens formål, som det er beskrevet i ungdomskriminalitetslovens § 1. Det gjorde sig blandt andet gældende i en sag³⁴, hvor en 15-årig havde haft flere længerevarende indlæggelser på børnepsykiatrisk afdeling på grund af spiseforstyrrelse, massiv selvskaade og flere selvmordsforsøg.

I to andre hovedsager var den unge anbragt efter serviceloven ved nævnets afgørelse, og kommunen indstillede til, at der blev iværksat et forbedringsforløb, og at anbringelsen blev opretholdt som led i forbedringsforløbet. Nævnet valgte i disse sager at fastsætte forbedringsforløb uden anbringelse. Den ene af sagerne³⁵ vedrører en 16-årig, der var henvist til nævnet for trusler og vidnetrusler. Sagen blev udsat ved første møde i nævnet, og kommunen anbragte akut den unge med samtykke mellem første og andet nævnsmøde. Den unge havde dog trukket sit samtykke til anbringelsen kort efter, at den blev iværksat, og han befandt sig derfor ikke på anbringelsesstedet ved nævnets afgørelse. Kommunen indstillede til, at den unge skulle anbringes uden samtykke med henblik på, at han periodevis skulle opholde sig på anbringelsesstedet som en udvidet aflastningsordning. Derudover indstillede kommunen til, at den unge skulle modtage familie- og misbrugsbehandling samt passe et praktiktillbud. Nævnet fastsatte et forbedringsforløb bestående af de foranstaltninger, som kommunen havde indstillet til – dog med undtagelse af anbringelse uden for hjemmet. Nævnet lagde vægt på, at den unges forældre var beskrevet som ressourcestærke og meget aktive i processen om at hjælpe den unge til bedre trivsel, samt at forældrene havde oplyst, at det gik bedre i hjemmet, og at deres konflikter var aftagende, efter de var begyndt i familiebehandling.

Nævnet lagde også vægt på, at familien havde oplyst, at de nu (modsat tidligere) vurderede, at de kunne håndtere den unges udfordringer i hjemmet med støtte fra kommunen. Nævnet vurderede herefter, at det ikke var nødvendigt at anbringe den unge, hvis han efterlevede nævnets afgørelse. Cirka syv måneder senere blev den unge dog på kommunens foranledning anbragt uden samtykke af nævnet på en sikret døgninstitution³⁶. Nævnet begrundede blandt andet afgørelsen med, at den unge ikke havde efterlevet det fastsatte forbedringsforløb og havde fortsat sin negative udvikling. Den unges forældre gav på dette tidspunkt samtykke til anbringelse, herunder til at anbringelsen skulle være på en sikret døgninstitution. Der var ikke samtykke til anbringelse fra den unge. Ankestyrelsen har efterfølgende stadfæstet nævnets afgørelse.

Endelig er der tre hovedsager og de fire genindbringelsessager, hvor den unge ikke var anbragt forud for nævnets afgørelse, men hvor kommunen vurderede, at nævnet burde anbringe den unge som led i et forbedringsforløb. Fælles for sagerne er, at der ikke forelå samtykke til anbringelse fra en eller flere parter. Nævnet fastsatte forbedringsforløb med omfattende støtte og tre eller flere foranstaltninger i sagerne, men undlod at anbringe den unge. Disse afgørelser beror på helt konkrete vurderinger, og i flere sager var afgørelsen begrundet i, at de skærpede krav for anbringelse uden samtykke ikke vurderedes at være opfyldt. Det var tilfældet i en sag³⁷ vedrørende en 15-årig, der var henvist til nævnet for blandt andet vidnetrusler og røveri. Kommunen indstillede til anbringelse uden samtykke eller alternativt familiebehandling med massiv tilstedeværelse i hjemmet, hvis nævnet ikke fandt betingelserne for anbringelse for opfyldt. Der var ikke iværksat foranstaltninger efter serviceloven forud for nævnets afgørelse. Den unge var tidligere tilbudt støtte fra en kontaktperson, hvilket han havde afslået, men han havde dog en gadeplansmedarbejder som mentor.

34) J.nr. 2020-031286

35) J.nr. 2019-028307

36) J.nr. 2020-049116

37) J.nr. 2019-029449

Eksempler på spørgsmål i vurderingen kan være: Har den unge en struktureret hverdag med skolegang og fritidsinteresser, eller er pågældende uden beskæftigelse og driver måske rundt på gaden? Er der et forbrug eller misbrug af alkohol og/eller euforiserende stoffer? Hvem omgås den unge med? Er der nogle ressourcestærke forældre, som kan give den nødvendige støtte? Med afsæt i disse og andre faktorer foretager nævnet en helhedsvurdering af den unges situation.

Nævnet fastsatte et forbedringsforløb, hvor den unge skulle passe sit skoletilbud, deltage i en fritidsaktivitet, deltage i familiebehandling sammen med sin mor, samt have tilknyttet en fast kontaktperson. Nævnet vurderede, at den unge og moren, som han boede hos, havde brug for massiv og helhedsorienteret støtte for at skabe en stabil og fast hverdag. Nævnet fandt dog ikke grundlag for at anbringe den unge uden samtykke, da der efter de foreliggende oplysninger ikke var en begrundet formodning om, at den unges problemer ikke kunne løses under hans fortsatte ophold i hjemmet ved iværksættelse af mindre indgribende foranstaltninger.

I én genindbringelsessag³⁸ fandt nævnet derimod, at betingelserne for anbringelse var opfyldt, og at den unge ville profitere af et miljøskifte. Dette skyldtes hovedsageligt et højt konfliktniveau mellem henholdsvis den unge og moren samt moren og hendes tidligere kæreste. Nævnet undlod til trods herfor at anbringe den unge, idet nævnet efter en samlet betragtning fandt, at en anbringelse uden samtykke kunne modvirke formålet med anbringelse i et sådant omfang, at det ikke på dette tidspunkt var tilrådeligt at træffe afgørelse herom. Det tilfaldes blandt andet vægt, at den unge og moren havde betydelig modstand mod en anbringelse, hvilket i nogen grad kunne skyldes, at navnlig den unge ikke i tilstrækkeligt omfang var forberedt på og vejledt om konsekvenserne og forløbet af en anbringelse.

Afslutningsvist skal nævnes, at der ud af de anførte tre hovedsager og fire genindbringelsessager er ét tilfælde, hvor nævnet ikke i første omgang fulgte kommunens

indstilling om anbringelse, men endte med at anbringe den unge på et senere tidspunkt. Sagen³⁹, hvor nævnet ikke fulgte kommunens indstilling om anbringelse, var en genindbringelsessag vedrørende en 14-årig, der var undergivet et forbedringsforløb bestående af, at hun skulle passe sin skole, modtage familiebehandling sammen med sine forældre og have en kontaktperson. Ungekriminalforsorgen havde fremsendt en indberetning til nævnet, da den unge ikke efterlevede forbedringsforløbet, og der var en bekymring for hende. Kommunen indstillede til, at den unge blev anbragt med samtykke, men på nævnsmødet oplyste den unges forældre, at de alligevel ikke gav samtykke til anbringelse. Nævnet undlod, på trods af at kommunen på mødet indstillede til anbringelse uden samtykke, at anbringe den unge, men intensiverede omfanget af støtte fra en kontaktperson. Da sagen⁴⁰ omkring otte måneder senere blev indbragt for nævnet af ungekriminalforsorgen, idet den unge ikke efterlevede nævnets afgørelse, besluttede nævnet at anbringe den unge uden samtykke, samt at fortsætte foranstaltningerne vedrørende skolegang og kontaktperson. Der var samtykke til anbringelsen fra den unges forældre, men ikke fra den unge selv, der i mellemtiden var fyldt 15 år, hvorefter hendes samtykke var påkrævet til en anbringelse med samtykke. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at den unge ad flere omgange var blevet smidt ud hjemmefra, og at ingen af hendes forældre kunne have hende boende. Den unge holdt til i et miljø med euforiserende stoffer og begrænset voksenopsyn. Nævnet lagde endvidere vægt på, at en udtalelse fra psykiatrien, der var udarbejdet efter det seneste nævnsmøde, anbefalede, at den unge var i behandling i alle døgnets timer.

38) J.nr. 2020-040911

39) J.nr. 2020-033799

40) J.nr. 2020-051337

5

Genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke

Fastsættelse af en genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke har været et tema for nævnet i 2020. Der har været overvejelser om fastsættelse af frister efter ungdomskriminalitetsloven, både i relation til et forbedringsforløbs varighed, og til overgangen til det sociale system ved ophør af forbedringsforløbet.

5.1 Skal nævnet fastsætte en genbehandlingsfrist i alle tilfælde?

Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe afgørelse om anbringelse som led i et forbedringsforløb, jf. ungdomskriminalitetslovens § 14.

Det er fastsat i ungdomskriminalitetslovens § 23, at nævnet, hvis en anbringelse uden samtykke skal opretholdes ud over nogle nærmere angivne frister, skal genbehandles sagen. Lovens § 23 markerer således det tidspunkt,

hvor nævnet senest skal træffe en ny afgørelse, hvis en anbringelse uden samtykke efter lovens § 14, stk. 2-4, skal opretholdes. Det er efter bestemmelsen nævnet, der skal træffe afgørelse om fortsat anbringelse uden samtykke, og anbringelsen skal ske med grundlag i ungdomskriminalitetsloven.

Det følger af bemærkningerne til ungdomskriminalitetslovens § 23, at bestemmelsen svarer til servicelovens § 62, stk. 1-4, og skal administreres i overensstemmelse hermed, dog således at Ungdomskriminalitetsnævnet tillægges kompetencen frem for det kommunale børn og unge-udvalg. Det er det kommunale børn og unge-udvalg, der træffer afgørelse om anbringelse uden samtykke efter serviceloven og således efter denne lovs § 62 skal fastsætte en genbehandlingsfrist. Formålet med at fastsætte en genbehandlingsfrist er at sikre, at det løbende påses, at betingelserne for anbringelse fortsat er opfyldt.

Ungdomskriminalitetsloven

- § 23.** Opretholdelse af en anbringelse efter § 14, stk. 2-4, ud over 1 år fra Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse forudsætter fornyet afgørelse i nævnet, jf. dog stk. 2. Sagen forelægges af kommunalbestyrelsen.
- Stk. 2. Har barnet eller den unge været anbragt uden for hjemmet inden for det seneste år før datoen for den aktuelle anbringelse, forudsætter opretholdelse af en foranstaltning efter § 14, stk. 2-4, ud over 2 år fra Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse fornyet afgørelse i nævnet.
- Stk. 3. Er sagen indbragt for Ankestyrelsen eller forelagt domstolene, regnes fristen fra den endelige afgørelse eller dom. Uanset stk. 1 eller 2 kan Ungdomskriminalitetsnævnet, Ankestyrelsen eller retten fastsætte en kortere frist for fornyet behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet.
- Stk. 4. Ungdomskriminalitetsnævnet kan ved afgørelser efter § 14, stk. 2-4, undtagelsesvis fastsætte en længere frist end fastsat i stk. 1-3, når de forhold, der ligger til grund for afgørelsen, med overvejende sandsynlighed må antages at vare ud over fristen. Er sagen indbragt for Ankestyrelsen eller forelagt domstolene, har disse instanser samme beføjelser.

Når et forbedringsforløb udløber, har nævnet ikke længere kompetence til at træffe afgørelse om anbringelse, og det retlige grundlag for en anbringelse er i serviceloven. Dette hænger sammen med, at anbringelse efter ungdomskriminalitetsloven – i modsætning til anbringelse efter serviceloven – fastsættes som led i et forbedringsforløb, jf. § 14, stk. 1, for hvilket der skal fastsættes en varighed, jf. § 13, stk. 1.

Ved afgørelse om varigheden af et forbedringsforløb, foretager nævnet en vurdering af, hvor længe den unge bør være undergivet foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven samt tilsyn af ungekriminalforsorgen, der påser, at nævnets afgørelse bliver efterlevet. I denne vurdering indgår overvejelser om, hvilken grad af støtte den unge har brug for, hvis det skal sikres, at den unge bringes tilbage i travsel og ikke længere vurderes at være kriminalitetstruet og dermed i nævnets målgruppe.

Hvis den unge ikke overholder forbedringsforløbet eller begår ny kriminalitet, har nævnet dog mulighed for at forlænge forløbet efter ungdomskriminalitetslovens § 21 og i nogle tilfælde fastsætte et nyt forbedringsforløb med en længere varighed. Nævnet vil i den forbindelse vurdere, om grundlaget for de enkelte foranstaltninger, herunder en eventuel anbringelse, fortsat er til stede. Der fastsættes herefter en ny varighed af forbedringsforløbet og eventuelt en (ny) genbehandlingsfrist.

Nævnet fastsætter kun i en mindre andel af sagerne et forbedringsforløb, som strækker sig over en længere periode end udgangspunktet for genbehandlingsfristen på et eller to år afhængigt af, om den unge har været anbragt inden for det seneste år eller ej. Det er med den nugældende lovgivning alene i disse sager, at det tjener et formål at fastsætte en genbehandlingsfrist efter ungdomskriminalitetsloven med henblik på, at nævnet træffer afgørelse om en eventuel forlængelse af anbringelsen under forbedringsforløbet.

Formålet med genbehandlingsfristen – en garanti for at det løbende påses, at grundlaget for den unges anbringelse fortsat er til stede – er imidlertid ikke aktuelt ved de fleste anbringelser efter ungdomskriminalitetsloven, hvor anbringelsen automatisk udløber samtidig med forbedringsforløbets ophør.

I disse tilfælde skal den unge overgå til det sociale system, når forbedringsforløbet ophører, og nævnet ikke længere har kompetence til at behandle en sag om fortsat anbringelse. Den ansvarlige kommune eller det lokale børn og unge-udvalg skal derfor træffe afgørelse efter serviceloven, hvis de foranstaltninger, der indgår i for-

bedringsforløbet, herunder en eventuel anbringelse, skal fortsætte. Det fremgår i den forbindelse af *Håndbog til behandling af sager omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet*, side 58, at afgørelse om fortsættelse af en anbringelse efter serviceloven bør træffes forud for afslutningen af forbedringsforløbet.

Det fremgår af lovens bemærkninger, at nævnet altid skal tage stilling til genbehandlingsfristen, når der træffes afgørelse om anbringelse uden samtykke. Det vurderes imidlertid, at nævnet ikke har mulighed for at fastsætte en frist for nævnets behandling af sagen i de tilfælde, hvor genbehandlingsfristen udløber samtidig med eller senere end udløbet af forbedringsforløbet, idet nævnet ikke vil have kompetence til at behandle sagen på dette tidspunkt.

Ankestyrelsen har i 2020 truffet afgørelse i flere sager, hvor nævnet havde undladt at fastsætte en genbehandlingsfrist. I fem sager⁴¹ ændrede Ankestyrelsen nævnets afgørelse og fastsatte en genbehandlingsfrist. Ankestyrelsen bemærkede i den ene af disse sager, at det var en fejl, at nævnet ikke havde fastsat en genbehandlingsfrist.

I to andre sager⁴² stadfæstede Ankestyrelsen nævnets afgørelse uden bemærkninger. Nævnet havde i afgørelserne anført, at der ikke blev fastsat en genbehandlingsfrist, og at kommunen i stedet skulle træffe fornyet afgørelse om anbringelsen eller forelægge anbringelsen for børn og unge-udvalget, hvis det vurderedes, at den unge fortsat skulle være anbragt uden for hjemmet efter udløb af forbedringsforløbet efter ungdomskriminalitetsloven. Lignende formulering indgik i nogle af de påklagede nævnsafgørelser, hvor Ankestyrelsen omgjorde nævnet og fastsatte en genbehandlingsfrist.

5.2 Når genbehandlingsfristen overhaler varigheden af forbedringsforløbet

Afgørelser om anbringelse uden samtykke kan indbringes for Ankestyrelsen⁴³, mens afgørelser om fastsættelse af et forbedringsforløb ikke kan påklages. Ankestyrelsen har således kompetence til at forholde sig til anbringelsen og genbehandlingsfristen, men ikke til varigheden af forbedringsforløbet.

Ankestyrelsen har i flere tilfælde i 2020 fastsat en genbehandlingsfrist efter ungdomskriminalitetsloven, der ligger efter ophøret af det af nævnet fastsatte forbedringsforløb. I disse sager har der været rejst tvivl om det retlige grundlag for en anbringelse uden samtykke, når denne ønskes videreført efter forbedringsforløbets udløb.

41) J.nr. 2020-031743, 2019-026023, 2020-043872, 2020-042375 og 2020-047925

42) J.nr. 2020-035197 og 2020-047399

43) Ungdomskriminalitetslovens § 55, stk. 2

Som eksempel kan nævnes en afgørelse⁴⁴, hvor nævnet anbragte en 13-årig uden for hjemmet uden samtykke som led i et forbedringsforløb med en varighed på et år. Da den unge var anbragt efter serviceloven forud for nævnets afgørelse, var udgangspunktet for genbehandlingsfristen to år. Nævnet fastsatte efter en konkret vurdering en kortere genbehandlingsfrist på et år, som flugtede med udløbet af forbedringsforløbet. Sagen blev påklaget med påstand om fastsættelse af en kortere genbehandlingsfrist. Ankestyrelsen fastsatte genbehandlingsfristen til udgangspunktet på to år, hvilket indebar, at forbedringsforløbet ophørte før genbehandlingsfristen.

I sager, hvor Ankestyrelsen har stadfæstet nævnets afgørelse om at fastsætte en genbehandlingsfrist på eksempelvis et eller to år, opstår der også en tidsmæssig forskydning mellem forbedringsforløbets udløb og genbehandlingsfristen. Det skyldes, at genbehandlingsfristen regnes fra den endelige afgørelse eller dom, hvis en sag er indbragt for Ankestyrelsen eller forelagt domstolene⁴⁵.

Nævnet træffer som ovenfor anført afgørelse om anbringelse uden for hjemmet *som led i et forbedringsforløb*. En anbringelse efter ungdomskriminalitetsloven forudsætter med andre ord, at der eksisterer et forbedringsforløb. Da Ankestyrelsen ikke kan forlænge varigheden af forbedringsforløbet, må konsekvensen heraf være, at anbringelsen uden samtykke efter ungdomskriminalitetsloven udløber samtidig med forbedringsforløbet, uagtet at Ankestyrelsen har forlænget genbehandlingsfristen.

Nævnet er bekendt med, at Ankestyrelsen også er opmærksom på problemstillingen med forskydning mellem udløb af forbedringsforløb og den fastsatte genbehandlingsfrist, idet Ankestyrelsen i brev af 19. oktober 2020 til Social- og Indenrigsministeriet har forespurgt, om Ankestyrelsen – når Ungdomskriminalitetsnævnet har truffet afgørelse om anbringelse som led i et forbedringsforløb og fastsat en genbehandlingsfrist på f.eks. seks måneder – kan ændre genbehandlingsfristens længde til f.eks. et eller to år, uanset at forbedringsforløbet udløber efter seks måneder. Ankestyrelsen har anført, at spørgsmålet er, om genbehandlingsfristens længde skal følge den fastsatte periode for forbedringsforløbet, herunder om genbehandlingsfristen maksimalt kan fastsættes til perioden for forbedringsforløbet.

For at imødekomme problemstillingen har nævnet siden foråret 2021 som udgangspunkt ikke fastsat en genbehandlingsfrist, medmindre forbedringsforløbets varighed er længere end genbehandlingsfristen. Derudover har nævnets formand den 18. februar 2021 anmodet Justitsministeriet om en lovændring med det formål at skabe klarhed over processen for overgangen til det sociale system, når et forbedringsforløb med anbringelse uden samtykke efter ungdomskriminalitetsloven afsluttes.

44) J.nr. 2020-037411

45) Ungdomskriminalitetslovens § 23, stk. 3, 1. pkt.

6

Når parterne udebliver fra nævnsmødet

Den unge og forældremyndighedsindehaverne er parter i sagen og skal være til stede under hele nævnsmødet⁴⁶. Ved oprettelse af Ungdomskriminalitetsnævnet var der en bekymring for, at parterne i en stor del af sagerne ikke ville møde til nævnsmødet. Det er imidlertid alene i 33 ud af de i alt 1051 sager, hvor der har været afholdt nævnsmøder i 2020, at den unge ikke er mødt til nævnsmødet.

Der er 138 sager, hvor mindst én af forældremyndighedsindehaverne er udeblevet fra ét eller flere nævnsmøder. Tallene omfatter både egentlige udeblivelser og enkelte tilfælde af lovligt forfald, som ikke har medført udsættelse af sagen forud for nævnsmødet.

Ungdomskriminalitetsloven

- § 38.** Udebliver barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne fra mødet i Ungdomskriminalitetsnævnet, eller forlader barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne nævnsmødet uden tilladelse fra nævnet, og kan den eller de pågældende ikke straks bringes til stede, udsættes sagen.
- Stk. 2. Nævnet kan dog under særlige omstændigheder fremme en sag, hvis sagen anses for tilstrækkeligt oplyst, og barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne er udeblevet uden lovligt forfald eller har forladt nævnsmødet uden nævnets tilladelse.
- Stk. 3. Nævnet kan endvidere under særlige omstændigheder fremme en sag, hvor barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaverne har lovligt forfald, hvis sagen anses for tilstrækkeligt oplyst, og barnets eller den unges eller forældremyndighedsindehavernes forhold taler for, at sagen behandles uden barnets eller den unges eller forældremyndighedsindehavernes tilstedeværelse.
- Stk. 4. Politiet yder bistand til nævnet med henblik på at sikre barnets eller den unges og forældremyndighedsindehavernes tilstedeværelse ved nævnsmødet.

Når det på et nævnsmøde konstateres, at enten den unge eller en forældremyndighedsindehaver ikke er mødt, vil nævnet vurdere, om det er muligt at bringe parten til stede, herunder med politiets bistand, om sagen skal udsættes, eller om nævnsmødet kan fortsætte uden den udeblevnes tilstedeværelse.

⁴⁶⁾ Ungdomskriminalitetslovens § 37

Når det på et nævnsmøde konstateres, at enten den unge eller en forældremyndighedsindehaver ikke er mødt, vil nævnet vurdere, om det er muligt at bringe parten til stede, herunder med politiets bistand, om sagen skal udsættes, eller om nævnsmødet kan fortsætte uden den udeblevnes tilstedeværelse.

Nævnet kan indledningsvis forsøge at få den udeblevne til frivilligt at komme til nævnsmødet f.eks. ved at ringe til den pågældende. I enkelte tilfælde, hvor en forældremyndighedsindehaver ikke var mødt, har nævnet ligeledes i stedet fået denne til at deltage i nævnsmødet via telefon. Det var tilfældet i en sag⁴⁷, hvor den unges far udeblev fra et nævnsmøde, fordi han skulle på arbejde. Forældrene var fejlagtigt af den opfattelse, at det var tilstrækkeligt, at den ene forældremyndighedsindehaver deltog i nævnsmødet. Da faren befandt sig godt 1½ times kørsel væk, var det ikke muligt for ham at nå at komme til mødet – eller afhente ham med politiets bistand, jf. nedenfor – og nævnet besluttede, at faren undtagelsesvis kunne deltage i nævnsmødet via telefon. De tilfælde, hvor en part ender med at deltage i nævnsmødet, herunder via telefon, bliver ikke registreret som udeblivelse.

Nævnet kan også træffe afgørelse om, at politiet skal afhente den unge og/eller en forældremyndighedsindehaver, hvis nævnet har oplysning om, hvor pågældende befinder sig, og det inden for rimelig tid er muligt at bringe denne til stede. I 2020 har politiet i seks sager afhentet parter til et nævnsmøde⁴⁸. Politiet har fem gange afhentet en forældremyndighedsindehaver, som er udeblevet fra et nævnsmøde, mens politiet alene to gange har afhentet en ung. De unge var henholdsvis 14 og 15 år, og i sidstnævnte tilfælde blev både den unge og hans forældre afhentet af politiet. Ud over disse tilfælde er der enkelte sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om, at den unge eller en forældremyndig-

hedsindehaver skulle afhentes af politiet, men hvor det ikke var muligt for politiet at finde pågældende.

I en enkelt sag⁴⁹ udgav den unge sig for at være en anden person, da politiet kom til stede, og da han efterfølgende undveg fra stedet, lykkedes det ikke politiet at få ham med.

6.1 Sagen kan fremmes, selv om en part ikke er til stede

Som det fremgår af figur 12, har nævnet truffet afgørelse om at fremme sagen i 122 af de sager, hvor en forældremyndighedsindehaver ikke mødte (svarende til 88 % af tilfældene), og i 21 sager hvor den unge ikke mødte (svarende til 64 % af sagerne). Størstedelen af sagerne vedrører tilfælde, hvor en part er udeblevet uden lovligt forfald, og det er alene disse tilfælde, som bliver belyst nedenfor.

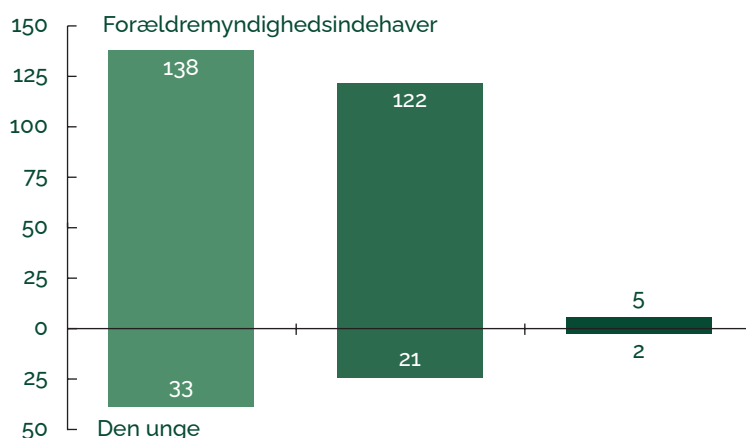
Nævnet kan under særlige omstændigheder fremme en sag, hvor en part er udeblevet uden lovligt forfald, hvis sagen anses for tiltrækkeligt oplyst⁵⁰. Det vil altid bero på en konkret vurdering, om en sag kan fremmes, men der ses to hovedgrupper af tilfælde, hvor nævnet fremmer en sag, uden at den ene forældremyndighedsindehaver er til stede.

Den ene gruppe omfatter samlevende forældre, hvor der ikke ses nogen uenighed mellem forældrene. Det var tilfældet i en sag⁵¹, hvor den unges far udeblev fra nævnsmødet, mens den unge, der var 15 år, og hans mor mødte. Faren havde til kommunen oplyst, at han var syg og gav moren fuldmagt til at udtale sig og træffe beslutning på hans vegne. Da faren ikke kunne dokumentere, at han havde lovligt forfald, fandt nævnet, at faren var udeblevet, men valgte at fremme sagen under henvisning til, at han havde givet moren fuldmagt og ikke over for kommunen havde gjort indsigelser imod deres indstilling.

Figur 12

Udeblivelse/lovligt forfald og afhentning

- Udeblivelse/lovligt forfald
- Afgørelse trods udeblivelse
- Afhentning af politi

47) J.nr. 2020-042264

48) Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 4

49) J.nr. 2020-045642

50) Ungdomskriminalitetslovens § 38, stk. 2

51) J.nr. 2020-049601

Når det er den unge, der udebliver fra et nævnsmøde, er nævnet mindre tilbøjelig til at fremme sagen. Det skyldes først og fremmest, at dialogen med den unge er en meget vigtig del af nævnsmødet, og at den unges mulighed for at udtale sig ofte vil være en forudsætning for, at sagen kan anses for tilstrækkeligt oplyst. Der skal således meget tungtvejende grunde til, at nævnet vælger at fremme en sag uden den unges tilstedeværelse.

Den anden gruppe af sager, hvor nævnet vælger at fremme sagen, uanset at en af forældremyndighedsindehaverne er udeblevet, omfatter tilfælde, hvor forældrene ikke er samlevende, og den udeblevne forældremyndighedsindehaver alene har sporadisk eller ingen kontakt med den unge og derfor ikke forventes at kunne tilføje noget nyt til sagen. Nævnet har eksempelvis truffet afgørelse om at fremme en sag⁵² med den begrundelse, at sagen var tilstrækkeligt oplyst, herunder navnlig fordi faren, der var udeblevet, ikke havde været en del af den unges liv de seneste tre år. I sådanne tilfælde vil hensynet til den unge veje tungt, særligt fordi det oftest vil være i den unges interesse at få mødet gennemført samme dag, eller fordi den unge ikke ønsker den udeblevne forældremyndighedsindehavers tilstedeværelse. Sidstnævnte var tilfældet i en sag⁵³, hvor den unges far udeblev fra nævnsmødet uden lovligt forfald. Den unge havde kun sjældent kontakt med sin far og ønskede ikke, at han skulle deltage i nævnsmødet. Nævnet besluttede herefter at fremme sagen, idet den blev anset for tilstrækkeligt oplyst, og da hensynet til den unge talte for, at sagen blev behandlet den dag og således uden farens tilstedeværelse.

Når det er den unge, der udebliver fra et nævnsmøde, er nævnet mindre tilbøjelig til at fremme sagen. Det skyldes først og fremmest, at dialogen med den unge er en meget vigtig del af nævnsmødet, og at den unges mulighed for at udtale sig ofte vil være en forudsætning for, at sagen kan anses for tilstrækkeligt oplyst. Der skal således meget tungtvejende grunde til, at nævnet vælger at fremme en sag uden den unges tilstedeværelse. Der er imidlertid flere sager, hvor oplysningerne om den unge peger på, at den unge vil have vanskeligt ved at deltage i et nævnsmøde på grund af psykiske vanskeligheder, som

dog ikke udgør lovligt forfald, men hvor nævnet vurderer, at hensynet til den unge taler for at gennemføre nævnsmødet uden pågældendes tilstedeværelse. Som eksempel kan nævnes en sag⁵⁴, hvor den unge, der var 15 år, var udeblevet fra nævnsmødet, og hvor både kommunen og den unges opholdssted og advokat vurderede, at det ville være en stor belastning for den unge at deltage i nævnsmødet, da hun havde store psykiske vanskeligheder og var selvmordstruet. Nævnet valgte at fremme sagen under hensyn til oplysningerne om den unges psykiske skrøbelighed, da sagen blev vurderet tilstrækkeligt oplyst.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde valgt at fremme en sag uden den unges tilstedeværelse, når den unge er rømmet fra et anbringelsessted, og der ikke er oplysning om aktuelt opholdssted. Det var tilfældet i en genindbringelsessag⁵⁵, hvor den unge, som var 15 år, som led i et forbedringsforløb var anbragt uden for hjemmet på en åben institution, men havde været rømmet fra institutionen de sidste fire måneder. Sagen var på den baggrund indbragt for nævnet igen. Den unge havde også begået ny kriminalitet, og kommunen indstillede til, at anbringelsesstedet blev ændret til en delvis lukket institution. Den unge og hans mor udeblev begge fra nævnsmødet, og faren oplyste, at hverken den unge eller hans mor ønskede at deltage i mødet. Nævnet fandt sagen tilstrækkeligt oplyst, idet der havde været afholdt to tidligere nævnsmøder i sagen, hvor den unge og moren havde været til stede, at de begge var repræsenteret af advokat, og at den unges advokat havde haft flere samtaler med den unge. Nævnet vurderede således på grund af sagens alvorlige karakter, herunder de alvorlige kriminelle forhold, som den unge var mistænkt for, at der forelå sådanne særlige omstændigheder, at sagen kunne fremmes.

52) J.nr. 2020-050467

53) J.nr. 2020-053257

54) J.nr. 2019-028746

55) J.nr. 2020-036770

7

For nævnet igen

34 %

af genindbringelsessagerne har nævnet modtaget en ny henvisning, fordi den unge havde begået kriminalitet.

30 %

af sagerne har nævnet modtaget en indberetning fra ungekriminalforsorgen, fordi den unge unddrog sig ungekriminalforsorgens tilsyn eller ikke efterlevede nævnets afgørelse.

1 %

af sagerne er der sket indberetning, fordi kommunen ikke havde truffet de fornødne foranstaltninger.

Der kan være modtaget både en ny henvisning og en indberetning i den samme sag.

Når en ung er undergivet et forbedringsforløb eller pålagt at udføre en straksreaktion, kan den unge af flere forskellige årsager blive indbragt for nævnet igen. Det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor den unge ikke efterlever nævnets afgørelse eller unddrager sig kriminalforsorgens tilsyn, og ungekriminalforsorgen indberetter sagen til nævnet. Det kan også være i tilfælde, hvor den unge begår ny kriminalitet og bliver henvist til nævnet igen.

Sagen kan dog også blive indbragt for nævnet på ny, hvis det af andre grunde vurderes, at der er behov for ændringer eller ophør af de foranstaltninger, der er fastsat af nævnet. Både den unge selv, forældremyndighedsindehaver, ungekriminalforsorgen og den ansvarlige kommune kan indbringe sagen for nævnet.

En stor del af de sager, som behandles af nævnet på ny, er indbragt for nævnet af flere årsager. En ung kan eksempelvis blive indbragt for nævnet igen, fordi pågældende har begået ny kriminalitet samtidig med, at der sker indberetning fra ungekriminalforsorgen om, at den unge ikke overholder sit forbedringsforløb. Det kan også være, at både ungekriminalforsorgen og den ansvarlige kommune anmoder om genoptagelse af en sag, fordi den unge ikke er kommet i bedre trivsel, og der derfor er behov for justering af forbedringsforløbet.

7.1 Ny kriminalitet

I 142 ud af de 416 genindbringelsessager, som nævnet afgjorde i 2020, havde nævnet modtaget en ny henvisning, fordi den unge havde begået kriminalitet. 51 af sagerne vedrørte unge på 10-14 år, mens 91 af henvisningerne var af 15-17-årige. Henvisningerne vedrørte i nogle sager kriminalitet, som var begået under forbedringsforløbet, og i andre sager kriminalitet, som var begået, før forbedringsforløbet blev iværksat, men som nævnet ikke nødvendigvis tidligere havde haft kendskab til.

Ungdomskriminalitetsloven

§ 21. stk. 1. Ungdomskriminalitetsnævnet kan efter anmodning fra ungekriminalforsorgen, den ansvarlige kommune, den unge, der er fyldt 12 år, eller forældremyndighedsindehaverne træffe afgørelse om ophør eller ændring af foranstaltninger fastsat efter §§ 12-14 eller 18, når der foreligger nye oplysninger, der har væsentlig betydning for indsatsen over for barnet eller den unge. Den fornyede behandling af sagen sker på et mundtligt nævnsmøde, jf. dog stk. 3.

7.2 Indberetning fra ungekriminalforsorgen

Når den unge unddrager sig ungekriminalforsorgens tilsyn eller ikke efterlever nævnets afgørelse – og det på trods af ungekriminalforsorgens bestræbelser ikke er muligt at genetablere tilsynet og få den unge til at efterleve nævnets afgørelse – skal ungekriminalforsorgen indberette sagen til nævnet⁵⁶. Hvis den unge ikke efterlever nævnets afgørelse, og kommunen ikke træffer de fornødne foranstaltninger med henblik på at sikre dette, kan ungekriminalforsorgen endvidere indberette sagen til nævnet, som kan pålægge kommunen at gennemføre afgørelsen⁵⁷.

Ungekriminalforsorgen kan også vurdere, at der er behov for ophør eller ændring af de igangværende foranstaltninger i forbedringsforløbet, og de kan på den baggrund anmode Ungdomskriminalitetsnævnet om at behandle sagen igen.

I 126 sager havde nævnet modtaget en indberetning fra ungekriminalforsorgen, fordi den unge unddrog sig ungekriminalforsorgens tilsyn eller ikke efterlevede nævnets afgørelse. 31 af sagerne vedrørte unge i alderen 10-14 år og 95 af sagerne vedrørte unge i alderen 15-17 år. I yderligere to sager vedrørende en 10-14-årig og fire sager vedrørende 15-17-årige var der sket indberetning, fordi kommunen ikke havde truffet de fornødne foranstaltninger med henblik på at sikre, at den unge efterlevede nævnets afgørelse.

Som eksempel på sidstnævnte situation kan nævnes en sag⁵⁸, hvor den unge, der var 16 år, var undergivet et forbedringsforløb blandt andet med foranstaltning om, at han skulle følge det af kommunen anviste skole- eller praktiktilbud. Sagen blev indberettet af ungekriminalforsorgen, idet kommunen ikke havde fundet et egnet skole- eller praktiktilbud til den unge. Kommunen oplyste over for nævnet, at det var vanskeligt at finde et egnet tilbud til den unge. Ungdomskriminalitetsnævnet genoptog sagen og foretog ændringer af forbedringsforløbet, så det blev mere egnet til at imødekomme den unges problemer og behov.

7.3 Kommunens tilsyn

Den ansvarlige kommune har til opgave at sørge for, at den unge kan efterleve nævnets afgørelse samt løbende følge op på, at de foranstaltninger, som nævnet har truffet afgørelse om, til stadighed opfylder deres formål.

Hvis den ansvarlige kommune vurderer, at der er behov for ophør eller ændringer af foranstaltninger, skal kommunen forelægge sagen for nævnet.

56) Ungdomskriminalitetslovens § 50, stk. 2

57) Ungdomskriminalitetslovens § 51, stk. 1

58) J.nr. 2020-034585

59) J.nr. 2020-054569

60) J.nr. 2020-04526

61) J.nr. 2020-045777

Det kan f.eks. være nødvendigt at anbringe en ung, som er undergivet et forbedringsforløb, eller at ændre foranstaltninger, der på grund af ændrede forhold ikke er egnede i forhold til den unges aktuelle behov for støtte. Det var f.eks. tilfældet i en sag⁵⁹, hvor kommunen anmodede nævnet om at ændre forbedringsforløbet for en ung, der var 16 år, og som var undergivet et forbedringsforløb med foranstaltning om skoledagbehandling og kontaktperson. Det fremgik af kommunens oplysninger, at den unge havde fuldført 9. klasse og ikke var motiveret for at gå i 10. klasse. Kommunen havde i stedet formidlet et praktiktilbud til den unge, som han overholdt og var meget motiveret for. Nævnet traf herefter afgørelse om ophør af foranstaltningen om dagbehandling og fastsatte en ny foranstaltning i form af et praktiktilbud.

Der kan også være tale om, at kommunen vurderer det nødvendigt at ændre anbringelsesstedet for en ung, der er anbragt uden for hjemmet som led i et forbedringsforløb. Hvis der er samtykke fra den unge over 12 år samt forældremyndighedsindehaverne, kan kommunen træffe afgørelse om ændring af anbringelsesstedet og orientere nævnet herom. Som eksempel kan nævnes en sag⁶⁰ med en ung, der var fyldt 17 år, og som led i et forbedringsforløb var anbragt uden for hjemmet på en åben institution. Den unge havde været i en positiv udvikling under sin anbringelse men havde stadig behov for støtte. På baggrund heraf samt under hensyn til den unges alder, traf den ansvarlige kommune afgørelse om, at anbringelsesstedet skulle ændres til anbringelse på eget værelse med henblik på, at den unge lærte at klare sig selv og blev rustet til et voksenliv.

7.4 Den unges eller forældremyndighedsindehavers anmodning

En anmodning om genoptagelse fra en forældremyndighedsindehaver eller en ung, der er fyldt 12 år, kan eksempelvis gå på, at der ønskes ophør af foranstaltninger eller af hele forbedringsforløbet, fordi parterne vurderer, at den unge er kommet i travsel, og at der dermed ikke længere er brug for en eller flere igangværende foranstaltninger. Det var tilfældet i en konkret sag⁶¹, hvor en mor til en 15-årig, der var undergivet et forbedringsforløb, anmodede om ophør af en foranstaltning om, at den unge skulle passe sin skole, fordi hun fandt, at den unge var i en positiv udvikling, og at det ikke længere var påkrævet, at ungekriminalforsorgen førte tilsyn med, at den unge passede sin skole. Nævnet traf afgørelse om ikke at genoptage sagen og lagde i den forbindelse vægt på kommunens vurdering af, at den unge fortsat ville profitere af den helhedsorienterede indsats, som foranstaltningen om, at hun skulle passe sin skole, var en del af.

I andre tilfælde har forældremyndighedsindehaverne anmodet nævnet om at foretage ændringer i forbedringsforløbet, fordi de vurderede, at der var behov for en anden indsats. Nævnet har eksempelvis behandlet en sag⁶², hvor forældrene til en 14-årig havde anmodet nævnet om at genoptage sagen, idet de var meget bekymrede for deres søn, som ikke passede sin skole og havde været i slåskampe, ligesom de frygtede, at han var involveret i organiseret kriminalitet. I den konkrete sag valgte kommunen at iværksætte yderligere støtteforanstaltninger sideløbende med forbedringsforløbet, og forældrene trak derfor deres anmodning tilbage.

Nævnet har alene modtaget ganske få anmodninger om ændring eller ophør af foranstaltninger fra den unge selv eller forældremyndighedsindehaverne. Det skyldes formentlig, at familien i løbet af forbedringsforløbet har tæt kontakt med kommunens sagsbehandler og den tilsynsførende fra ungekriminalforsorgen, hvorfor det i mange af de tilfælde, hvor der er enighed om, at sagen bør indbringes for nævnet igen, vil være den ansvarlige kommune eller ungekriminalforsorgen, der – efter høring af parterne – genindbringer sagen for nævnet.

62) J.nr. 2020-056457

Når nævnet intensiverer forbedringsforløbet

Af de 416 genindbringelsessager, som nævnet har afgjort i 2020, har nævnet i

189 af sagerne

truffet afgørelse om at ændre det forløb, som den unge var undergivet, mens forløbet i

143 sager

ikke blev ændret. Fordelingen fremgår af figur 4 i afsnit 1, *Årets gang*. De 143 sager omfatter også de sager, hvor nævnet har vurderet, at der ikke var tale om nye væsentlige oplysninger, og hvor sagerne derfor ikke blev genoptaget.

Når en ung, som allerede er i et forbedringsforløb, indbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet, skal nævnet vurdere sagen på ny. Hvis der er tale om en anmodning om genoptagelse⁶³, skal nævnet vurdere, om der er tale om nye oplysninger, der har væsentlig betydning for indsatsen over for den unge, og hvis det er tilfældet, behandler nævnet sagen på ny. Nævnet har mulighed for at træffe afgørelse om ophør eller ændring af de tidligere fastsatte foranstaltninger. Nævnet kan også vælge at lade det eksisterende forbedringsforløb fortsætte og eventuelt forlænge det, hvis det vurderes, at de fastsatte foranstaltninger fortsat er de bedst egnede i forhold til at imødekomme den unges særlige behov for støtte.

Unge, som er anbragt uden for hjemmet som led i et forbedringsforløb, kan også blive indbragt for nævnet igen med henblik på, at der sker ændring af anbringelsessted⁶⁴, at en anbringelse uden samtykke genbehandles⁶⁵, eller at den unge hjemgives⁶⁶.

Af særlig interesse er de sager, hvor nævnet træffer afgørelse om at intensivere forbedringsforløbet, fordi det vurderes, at der er brug for en mere indgribende indsats. Det vil typisk være i sager, hvor den unge bliver henvist til nævnet igen på baggrund af ny kriminalitet, hvor den unge ikke efterlever nævnets afgørelse og/eller unddrager sig ungekriminalforsorgens tilsyn, eller hvor der er tiltagende bekymring for den unges udvikling og trivsel. I sådanne sager kan nævnet vælge at fastsætte yderligere foranstaltninger i forbedringsforløbet. Det kan f. eks. være et vilkår om, at den unge nu også skal deltage i forløb om vredeshåndtering eller misbrugsbehandling, eller nævnet kan bestemme, at den unge skal have fast hjemkomst-tidspunkt, hvis det vurderes, at det er nødvendigt at sikre, at den unge opholder sig hjemme om aftenen og natten.

I de alvorligere sager kan nævnet også træffe afgørelse om, at en ung, der allerede er i et forbedringsforløb, nu skal anbringes uden for hjemmet, eller at en anbragt ung skal flytte til et nyt anbringelsessted – eventuelt en delvis lukket, sikret eller særligt sikret institution.

63) Ungdomskriminalitetslovens § 21

64) Ungdomskriminalitetslovens § 24

65) Ungdomskriminalitetslovens § 23

66) Ungdomskriminalitetslovens § 22

Af særlig interesse er de sager, hvor nævnet træffer afgørelse om at intensivere forbedringsforløbet, fordi det vurderes, at der er brug for en mere indgribende indsats. Det vil typisk være i sager, hvor den unge bliver henvist til nævnet igen på baggrund af ny kriminalitet, hvor den unge ikke efterlever nævnets afgørelse og/eller unddrager sig ungekriminalforsorgens tilsyn, eller hvor der er tiltagende bekymring for den unges udvikling og trivsel.

8.1 Den unge bliver anbragt

Som det fremgår af figur 9 i afsnit 4, *Anbringelsessager – når nævnet ikke følger kommunens indstilling*, er der i 29 genindbringelsessager truffet afgørelse om, at den unge skal anbringes uden for hjemmet. I disse sager var den unge undergivet et forbedringsforløb, hvor de fastsatte foranstaltninger viste sig ikke at være tilstrækkelige til at ændre den unges situation, eller den unge var i en sådan negativ udvikling, at det nu vurderedes nødvendigt som led i forbedringsforløbet at anbringe den unge uden for hjemmet.

Førstnævnte var tilfældet i en sag⁶⁷, hvor en 15-årig var undergivet et forbedringsforløb blandt andet med foranstaltning om, at han skulle passe sin skole og deltage i familiebehandling. Den unge blev henvist til nævnet igen, da han begik personfarlig kriminalitet under forbedringsforløbet, ligesom ungekriminalforsorgen havde indberettet den unge, idet han flere gange var udeblevet fra skole og familiebehandling uden grund, ligesom han ikke ønskede at deltage i tilsynssamtaler med ungekriminalforsorgen. Nævnet traf afgørelse om, at den unge som led i forbedringsforløbet – udover fortsat at skulle passe sin skole – skulle anbringes uden for hjemmet med samtykke. Nævnet begrundede afgørelsen med, at den unge fortsat havde adfærdsmæssige problemer, og at det tidligere fastsatte forbedringsforløb havde vist sig ikke at være tilstrækkeligt til at sikre en positiv udvikling. Det var nævnets vurdering, at den unge havde brug for massiv pædagogisk støtte i hverdagen, og at han ville profitere af en fast struktur og tydelige rammer, som ikke kunne tilbydes i hjemmet.

Som det fremgår af afgørelsen, foretager nævnet en samlet vurdering af den unges situation, herunder om der er udsigt til, at den unges problemer kan løses i hjemmet.

Forældremyndighedsindehavers muligheder for at støtte den unge indgik også i vurderingen i en sag⁶⁸ hvor en 13-årig var undergivet et forbedringsforløb med foranstaltning om hjemkomsttidspunkter, at passe sin skole, familiebehandling og kontaktperson. Sagen blev indberettet af ungekriminalforsorgen, fordi den unge og forældremyndighedsindehaveren var udeblevet fra flere tilsynssamtaler, og da det ikke var muligt at føre tilsyn med foranstaltningen om hjemkomsttidspunkter, fordi forældremyndighedsindehaveren ikke ville samarbejde herom. Den unge blev endvidere henvist til nævnet på ny på baggrund af to tilfælde af vold begået henholdsvis før og under forbedringsforløbet. Nævnet traf afgørelse om at forlænge forbedringsforløbet og ændrede foranstaltningerne, således at den unge fremadrettet skulle passe sin skole og være anbragt uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Nævnet lagde vægt på, at der var en alvorlig bekymring for den unges trivsel, fordi hun ikke gik i skole eller havde anden beskæftigelse, havde begået ny personfarlig kriminalitet under forbedringsforløbet, og ikke selv forstod alvoren og konsekvenserne af sine handlinger. Nævnet vurderede i den forbindelse, at den unges problemer ikke kunne løses under hendes fortsatte ophold i hjemmet, da forældremyndighedsindehaveren havde begrænsede forældrekompetencer og ikke kunne sikre den nødvendige struktur for den unge og imødekomme hendes behov. Nævnets afgørelse om anbringelse blev efterfølgende stadfæstet af Ankestyrelsen.

67) J.nr. 2020-036253

68) J.nr. 2020-046263

Der er flere eksempler på, at nævnet, første gang den unge indbringes for nævnet igen, forsøger at tilrette forbedringsforløbet ved at fastsætte yderligere foranstaltninger med henblik på at støtte den unge i hjemmet, men efterfølgende træffer afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, når den unge tredje eller fjerde gang indbringes for nævnet.

Som eksempel kan nævnes en sag⁶⁹, hvor en 15-årig var undergivet et forbedringsforløb, der bestod af faste hjemkomsttidspunkter, uddannelses tilbud, fritidsaktivitet, familiebehandling og kontaktperson. Forbedringsforløbet var blevet tilpasset flere gange, hvor den unge havde været for nævnet igen efter anmodning fra både ungekriminalforsorgen og kommunen, og den unge var også blevet henvist igen på baggrund af mistanke om ny kriminalitet. Den seneste gang blev sagen genoptaget, fordi den unge ikke overholdt flere af foranstaltningerne i forbedringsforløbet. Nævnet traf nu afgørelse om, at den unge skulle anbringes uden for hjemmet og lagde herved vægt på, at den unge havde behov for en længerevarende pædagogisk indsats, da de tidligere foranstaltninger – herunder en massiv støtte fra en kontaktperson – ikke havde haft den ønskede effekt, og at den unge fortsatte i en kriminel løbebane. Forældremyndighedsindehaveren gav samtykke til anbringelsen, men den unge ønskede ikke selv at blive anbragt, hvorfor anbringelsen skete uden samtykke.

Det var også tilfældet i en sag vedrørende en 14-årig, der tidligere havde været indberettet af ungekriminalforsorgen for ikke at overholde forbedringsforløbet. Nævnet havde i første omgang truffet afgørelse om ikke at ændre forbedringsforløbet, da det blev vurderet, at kommunen med en intensiveret indsats over for den unge og familien ville kunne opnå de formål, der var fastsat med foranstaltningerne. Den unge blev imidlertid indberettet endnu engang, fordi det fortsat ikke var lykkedes at få den unge til at efterkomme nævnets afgørelse. Nævnet vurderede, at der ikke var udsigt til, at den unge kunne komme i trivsel, mens han boede hjemme, og traf derfor afgørelse om, at den unge skulle anbringes uden for hjemmet, hvilket der var samtykke til fra den unges forældre.

Når den unge anbringes uden for hjemmet i de sager, der indbringes for nævnet igen, er der i langt hovedparten af sagerne tale om en anbringelse på en åben institution. I seks af de 29 sager er den unge imidlertid blevet anbragt på en sikret eller særligt sikret institution ved første anbringelse. Det sker oftest med den begrundelse, at den unge vurderes at være i fare for at skade sig selv eller andre, for eksempel ved at fortsætte med at begå grov personfarlig kriminalitet, skade sig selv ved misbrug, eller fordi den unge har brug for massiv socialpædagogisk behandling.

Det var tilfældet for en 15-årig⁷⁰, hvor nævnet traf afgørelse om, at hun skulle anbringes uden for hjemmet uden samtykke, og at anbringelsen skulle ske på en sikret institution. Den unge var oprindeligt undergivet et forbedringsforløb med foranstaltning om faste hjemkomsttidspunkter, passe sin skole og deltage i familiebehandling med sin mor. Sagen blev indberettet til nævnet af ungekriminalforsorgen, fordi den unge ikke deltog aktivt i tilsynet, ikke havde overholdt forbedringsforløbet, og da der var en betydelig bekymring for, at hun ville begå ny kriminalitet, da hun var udadreagerende, truende og aggressiv, ligesom der var stor bekymring for, at hun havde fået forbindelse til bandemiljøet. Nævnet traf afgørelse om, at den unge nu skulle anbringes uden for hjemmet uden samtykke under henvisning til hendes adfærd, og at den hjælp, der var iværksat, havde vist sig ikke at være tilstrækkelig, idet hendes negative adfærd var eskaleret. Nævnet traf endvidere afgørelse om, at anbringelsen skulle ske på en sikret institution for at undgå, at den unge skadede sig selv eller andre samt for at sikre et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling.

8.2 Anbringelsesstedet ændres

Der kan også være behov for at ændre indsatsen i de tilfælde, hvor nævnet allerede har truffet afgørelse om, at den unge skal være anbragt uden for hjemmet som led i et forbedringsforløb. Det kan f.eks. være, at det bliver vurderet, at det nuværende anbringelsessted ikke er det rette sted for den unge, hvorfor det er nødvendigt at flytte den unge til et nyt anbringelsessted, som er mere egnet til at imødekomme den unges behov.

Hvis den unge, der er fyldt 12 år, og forældremyndighedsindehaverne samtykker til ændringen af anbringelsesstedet, kan den ansvarlige kommune selv træffe afgørelse om ændringen⁷¹. Nævnet skal i så fald orienteres herom forud for ændringen, og nævnet har i den forbindelse mulighed for at gennemgå orienteringen og eventuelt genoptage sagen til fornyet behandling på et nævnsmøde, hvis der er behov herfor.

Nævnet har i 2020 taget kommunens orientering om ændring af anbringelsessted til følge i 42 sager og alene valgt at genoptage to sager. Det er således ikke ofte, at nævnet vurderer, at der er behov for genoptagelse af sagen, når kommunen træffer afgørelse om ændring af anbringelsessted med samtykke. Den unge skal således ikke for nævnet igen, og processen bliver mere smidig i de sager, hvor der er enighed hos alle om, at en ændring af anbringelsesstedet vil være det rigtige for at imødekomme den unges behov for støtte.

69) J.nr. 2020-049133

70) J.nr. 2020-053947

71) Ungdomskriminalitetslovens § 24, stk. 3

I sagerne om ændring af anbringelsessted med samtykke er kommunens afgørelse oftest begrundet i, at den unge ikke er i trivsel og eksempelvis udviser en adfærd eller har et behandlingsbehov, som ikke kan rummes på det aktuelle anbringelsessted. Det var blandt andet tilfældet i en sag⁷², hvor den unge, der var 15 år, var anbragt uden for hjemmet hos en plejefamilie. Den unge var dog kommet i yderligere mistrivsel, han passede ikke sin skole og havde fået et misbrug af euforiserende stoffer. Da kommunen vurderede, at den unge havde brug for mere intensiv støtte og misbrugsbehandling, traf kommunen afgørelse om, at den unge midlertidigt skulle skifte anbringelsessted til en institution med ekspertise inden for afrusning og misbrugsbehandling.

Hvis den unge er 12 år eller derover og ikke samtykker til en ændring af anbringelsessted, eller der ikke er samtykke fra forældremyndighedsindehaverne, indbringes sagen for nævnet, som tager stilling til spørgsmålet om ændring af anbringelsessted. Nævnet har truffet afgørelse om ændring af anbringelsessted i 53 sager.

I flere af sagerne har der været samtykke fra forældremyndighedsindehaverne men ikke fra den unge selv. Det var tilfældet i en sag⁷³, hvor den unge, som var 15 år, var anbragt på en åben institution med samtykke. Sagen blev indbragt for nævnet igen, da den unge ofte rømmede fra anbringelsesstedet, og den ansvarlige kommune vurderede, at det var nødvendigt at flytte den unge. Forældremyndighedsindehaveren gav samtykke til ændringen, mens den unge ikke ønskede at være anbragt længere og derfor heller ikke samtykkede til en ændring af anbringelsesstedet. Nævnet traf afgørelse om, at den unge fortsat skulle være anbragt, nu uden samtykke fra den unge selv, og traf samtidig afgørelse om ændring af anbringelsesstedet til en anden åben institution, da den unges behov for støtte ikke blev imødekommet i tilstrækkelig grad på det tidligere anbringelsessted, og det var nødvendigt at placere ham i mere strukturerede og faste rammer med voksne, der var opmærksomme på hans behov for omsorg og tydelige spejlinger.

I en anden sag⁷⁴ var den unge, der var 15 år, undergivet et forbedringsforløb, og som led heri anbragt uden for hjemmet. Sagen blev genoptaget på baggrund af både en indberetning fra ungekriminalforsorgen, da den unge ikke efterlevede nævnets afgørelse, samt en anmodning fra kommunen, da anbringelsesstedet ikke kunne rumme den unge længere. Der var samtykke til ændring af anbringelsessted fra forældrene, men ikke fra den unge. Nævnet traf afgørelse om ændring af anbringelsesstedet med henvisning til, at den unge i en længere periode ikke havde opholdt sig på institutionen, og der var bekymring for, at den unge havde et misbrug af euforiserende stoffer.

Det var derfor nævnets vurdering, at anbringelsesstedet ikke kunne imødekomme den unges behov for en struktureret hverdag med en høj grad af voksenkontakt. Nævnet vurderede, at et andet åbent anbringelsessted bedre kunne give den unge den nødvendige støtte og traf derudover afgørelse om, at den unge kunne tilbageholdes i 14 dage i forbindelse med anbringelsen på det nye anbringelsessted.

8.3 Anbringelsesformen ændres

I en del sager er det ikke tilstrækkeligt at ændre anbringelsesstedet fra en åben institution til en anden åben institution. I flere sager har nævnet fundet det nødvendigt, at den unge blev flyttet til en institution med mere lukkede eller sikrede rammer.

Nævnet har i 13 genindbringelsessager truffet afgørelse om, at den unge skulle flyttes til en delvis lukket institution eller delvis lukket afdeling på en institution. I langt størstedelen af sagerne havde den unge hidtil været anbragt på en åben institution, og nævnet traf afgørelse om, at den unge i stedet skulle anbringes på en delvis lukket institution, fordi det var afgørende for den socialpædagogiske behandling at kunne aflåse døre og vinduer, i perioder at kunne fastholde den unge fysisk, eller der var risiko for, at den unges sundhed eller udvikling led alvorlig skade på grund af kriminel adfærd, misbrugsproblemer eller andre adfærds- og tilpasningsproblemer hos den unge.

Intensivering i korte træk:

29 unge

som var i et forbedringsforløb uden anbringelse, er blevet anbragt i forbindelse med en genindbringelsessag.

13 unge

er flyttet til en delvis lukket institution.

23 unge

er flyttet til en sikret institution og én ung er flyttet til en særligt sikret institution.

72) J.nr. 2020-042119

73) J.nr. 2020-050464

74) J.nr. 2020-045642

I 23 genindbringelsessager har nævnet truffet afgørelse om, at den unge skulle flyttes til en sikret institution, fordi nævnet vurderede, at det var absolut påkrævet, og at formålet med anbringelsen ikke kunne opnås på en åben eller delvis lukket institution.

Der er typisk tale om, at den unge rømmer meget og i forbindelse hermed opsøger skadelige miljøer og begår kriminalitet. Det var således tilfældet i en sag⁷⁵, hvor en 14-årig ikke overholdt forbedringsforløbet. Hun rømmede blandt andet fra anbringelsesstedet, havde et eskalierende misbrug af euforiserende stoffer og havde begået ny personfarlig kriminalitet. Kommunen anmodede om genoptagelse af sagen og indstillede til, at den unge blev anbragt på en delvis lukket institution. Nævnet traf afgørelse om, at den unge fortsat skulle være anbragt uden for hjemmet uden samtykke, og at hun skulle anbringes på en delvis lukket institution. Nævnet lagde vægt på, at den unge bedst kunne få hjælp i behandlingsmæssige rammer, hvor der var mulighed for tilbageholdelse, og at et åbent opholdssted ikke kunne imødekomme hendes behov for støtte, idet hun havde mange rømninger og et eskalierende misbrug, som blandt andet havde medført indlæggelse på hospitalet.

I et andet tilfælde⁷⁶ opholdt den unge, der var 14 år, sig kun sjældent på den åbne institution, hvor han var anbragt. Han opholdt sig derimod i længere perioder i et kriminelt miljø, hvor kommunen mistænkte ham for at være involveret i hashhandel, ligesom han var henvist til nævnet på ny for blandt andet røveri. På den baggrund vurderede nævnet, at den unge var meget kriminalitets-truet, og at det var afgørende for hans trivsel, at han indgik i en fast struktur med stabile voksne for at gøre ham mere bevidst om egne handlinger og konsekvenserne heraf. Nævnet vurderede, at en sådan struktur alene kunne opnås på en delvis lukket institution med mulighed for fastholdelse og tilbageholdelse. Nævnets afgørelse om anbringelse på en delvis lukket institution blev efterfølgende stadfæstet af Ankestyrelsen.

I 23 genindbringelsessager har nævnet truffet afgørelse om, at den unge skulle flyttes til en sikret institution, fordi nævnet vurderede, at det var absolut påkrævet, og at formålet med anbringelsen ikke kunne opnås på en åben eller delvis lukket institution.

I størstedelen af de sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om, at den unge skulle anbringes på en sikret institution, er det sket både på baggrund af en vurdering af, at det var absolut påkrævet for at afværge, at den unge skadede sig selv eller andre, samt at det i en indledende iagttagelsesperiode var absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling⁷⁷. Det var tilfældet i en sag, hvor en 14-årig som led i forbedringsforløbet var anbragt uden for hjemmet med samtykke. Den unge var mistænkt for flere forhold af vold mod personalet på opholdsstedet og kunne derfor ikke længere være på sit anbringelsessted. Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle anbringes på en sikret afdeling, idet han havde en udadreagerende og krænkende adfærd og et misbrug af euforiserende stoffer, som blev udfoldet, når han rømmede fra opholdsstedet. Derudover vurderede nævnet, at der var behov for, at den unge blev udredt med henblik på at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling.

I en anden sag⁷⁸ havde en 15-årig, der var anbragt på en åben institution, ikke overholdt forbedringsforløbet, ligesom han havde truet pædagogerne på livet og sat ild til sit værelse på institutionen. Kommunen var endvidere bekymret for, at den unge havde et massivt misbrug af euforiserende stoffer, og at den unge havde hallucinationer og tanker om selvskade.

75) J.nr. 2020-036144

76) J.nr. 2020-036770

77) Ungdomskriminalitetslovens § 16, stk. 1, nr. 1 og 2

78) J.nr. 2020-035140

Nævnet traf afgørelse om, at den unge fortsat skulle være anbragt uden for hjemmet uden samtykke, og at anbringelsen nu skulle ske på en sikret institution. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på oplysningerne om den unges udadreagerende og truende adfærd, hans misbrug af euforiserende stoffer samt oplysningerne om hans psykiske udfordringer og behovet for, at han blev udredt i psykiatrisk regi. Nævnet vurderede i den forbindelse, at anbringelse på en sikret institution var nødvendig for at sikre hans tilstedeværelse og skærme ham fra indtag af rusmidler i forbindelse med undersøgelsen. Sagen er i øvrigt et eksempel på et tilfælde, hvor kommunens børn og unge-udvalg forud for behandlingen i nævnet havde truffet en midlertidig afgørelse om, at den unge akut skulle anbringes på en sikret afdeling. En sådan afgørelse har imidlertid kun virkning i 30 dage, hvorefter nævnet skal træffe en ny afgørelse vedrørende anbringelsen.

Som det gør sig gældende i ovennævnte eksempler flyttes den unge i størstedelen af tilfældene fra en åben institution til en sikret institution, men der er også eksempler på, at nævnet træffer afgørelse om, at den unge flyttes på en sikret institution fra en delvis lukket institution, fordi det har vist sig, at anbringelse på en delvis lukket institution ikke var tiltrækkelig til at opnå formålet med anbringelsen. Det var eksempelvis tilfældet i en sag⁷⁹, hvor en 16-årig, der var anbragt på en delvis lukket institution, blev indbragt for nævnet på ny, da han havde begået ny alvorlig kriminalitet og ikke overholdt forbedringsforløbet, idet han havde rømmet fra den delvis lukkede institution op mod halvdelen af den tid, han havde været anbragt der. Nævnet traf afgørelse om, at den unge nu skulle anbringes på en sikret institution, idet det blev vurderet nødvendigt, at han blev placeret et sted, hvor der kunne ske tilbageholdelse i højere grad end på en delvis lukket institution, idet han havde flere rømninger, en voldsom og udadreagerende adfærd og misbrug af euforiserende stoffer, hvorfor man frygtede for hans sikkerhed.

Endvidere var anbringelsen nødvendig for at foretage en pædagogisk-psykologisk observation. Nævnets afgørelse om anbringelse på en sikret institution blev efterfølgende stadfæstet af Ankestyrelsen.

Ungdomskriminalitetsnævnet har alene i ét tilfælde i 2020 vurderet, at anbringelse på en sikret institution ikke var tilstrækkelig og således truffet afgørelse om, at anbringelsesstedet skulle ændres til en særligt sikret institution. Sagen vedrørte en 14-årig⁸⁰, som var blevet henvist til nævnet på baggrund af grov personfarlig kriminalitet. Nævnet traf ved første behandling af sagen afgørelse om, at den unge skulle anbringes på en sikret institution, idet det vurderedes absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling. Sagen blev herefter indbragt for nævnet igen, da den unge akut af børn og unge-udvalget var blevet anbragt midlertidigt på en særligt sikret institution på baggrund af en episode, hvor han havde begået grov vold mod personalet på institutionen. Kommunen indstillede til, at den unge skulle anbringes på en særligt sikret afdeling, idet anbringelse alene i sikrede rammer ikke var forsvarligt. Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle anbringes på en særligt sikret institution, da det var absolut påkrævet for at undgå, at den unge skadede sig selv eller andre, ligesom det fortsat var påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling, og da det vurderedes ikke at være forsvarligt, at han alene var anbragt i sikrede rammer. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at den unge havde en eskalerende personfarlig og selvskadende adfærd, hvor han var udadreagerende over for sine omgivelser og blandt andet havde begået grov vold mod personalet på stedet, ligesom han stort set ikke viste tegn på andre emotionelle reaktioner end vrede. Nævnets afgørelse om anbringelse på en særligt sikret institution blev efterfølgende stadfæstet af Ankestyrelsen.

79) J.nr. 2020-042333
80) J.nr. 2020-052279

9

Ophør af forbedringsforløb

Et forbedringsforløb ophører, når den unge fylder 18 år, eller når foranstaltningen er gennemført⁸¹. Det fremgår af figur 4 i afsnit 1, *Årets gang*, at nævnet i 37 af de 416 sager, som i 2020 blev behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet igen, traf afgørelse om, at forbedringsforløbet skulle ophøre⁸² tidligere end det tidspunkt, der oprindeligt var fastsat ved afgørelsen om forbedringsforløbet⁸³.

Sagerne blev typisk indbragt for nævnet af den ansvarlige kommune eller ungekriminalforsorgen, og sagerne er karakteriseret ved, at der er en høj grad af enighed mellem ungekriminalforsorgen, den ansvarlige kommune samt sagens parter om, at forbedringsforløbet bør ophøre.

De hyppigste årsager til ophør

En gennemgang af sagerne viser **forskellige baggrunde** for, at de unge indbringes for nævnet igen med anmodning om, at forbedringsforløbet bringes til ophør:

- Den største gruppe er unge, som **er kommet i trivsel og ikke længere vurderes kriminalitetstruet** – og som derfor ikke længere har behov for støtteforanstaltninger og et forbedringsforløb med tilsyn af ungekriminalforsorgen.
- En anden andel af sagerne omfatter unge, som **fortsat har et støttebehov**, men hvor det vurderes, at et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetsloven **ikke længere er rette indsats**, og at det i en del af sagerne ligefrem vil være kontraproduktivt fortsat at fastholde den unge i forbedringsforløbet. Den ansvarlige kommune har i disse sager mulighed for at tilbyde fortsat støtte efter serviceloven, herunder eksempelvis at træffe afgørelse om at fortsætte en igangværende anbringelse efter serviceloven.
- Derudover ses enkeltstående sager, hvor nævnet for eksempel har truffet afgørelse om ophør af forbedringsforløbet, **fordi den unge er flyttet ud af landet**.

81) Jf. Ungdomskriminalitetslovens § 20, stk. 1

82) Jf. Ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 1

83) Jf. Ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1

9.1 I trivsel igen og ikke længere kriminalitetstruet

I godt halvdelen af de sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om, at forbedringsforløbet skal ophøre, er afgørelsen begrundet i, at den unge er kommet tilbage i trivsel og ikke længere vurderes at være i risiko for at begå ny kriminalitet. Der er tale om sager, hvor den unge har overholdt forbedringsforløbet, ikke har begået ny kriminalitet og grundlæggende er kommet i god trivsel, hvorfor hverken ungekriminalforsorgen eller den ansvarlige kommune er bekymrede for den unges udvikling, eller for at den unge vil begå ny kriminalitet.

I nogle sager er der tale om, at nævnet på det første nævnmøde har fastsat et forbedringsforløb alene bestående af en enkelt foranstaltning, fordi der var en mindre bekymring for den unges trivsel. Som eksempel kan nævnes en ung på 14 år⁸⁴, der var blevet undergivet et forbedringsforløb med vilkår om kontaktperson på baggrund af en bekymring for den unge, der kunne have en til tider udadreagerende adfærd og var socialt udfordret i skolen. Ungekriminalforsorgen anmodede om ophør af forbedringsforløbet under henvisning til, at den unge var kommet i trivsel, og at både skole og forældre oplyste, at kontaktpersonen havde haft en positiv effekt på den unge, som trivedes både hjemme og i skolen, hvorfor der ikke længere var bekymring for, at han ville begå kriminalitet. Nævnet begrundede afgørelsen om ophør med, at den unge havde gennemgået en positiv udvikling, passede sin skole, havde fået en fritidsinteresse og levede et normalt ungdomsliv.

Der er imidlertid også sager om ophør, hvor den unge har været undergivet et omfattende forbedringsforløb med en række foranstaltninger på baggrund af en alvorlig og ofte længerevarende bekymring, og hvor den unge har haft gavn af den støtte, der har været i forbedringsforløbet og har udviklet sig i en positiv retning. Det kan for eksempel være, at den unge er kommet ud af en kriminel omgangskreds, som det var tilfældet i en sag⁸⁵, hvor en 16-årig var undergivet et forbedringsforløb med foranstaltning om, at han skulle passe sin skole, have en fritidsaktivitet, deltage i familiebehandling og have en kontaktperson. Den unge var en del af et miljø, som ikke var godt for ham, og kontaktpersonen skulle hjælpe ham med at håndtere dette og hans problemer med vrede. Sagen blev indbragt for nævnet af den ansvarlige kommune med anmodning om ophør af forløbet, idet den unge ikke længere blev vurderet kriminalitetstruet

og havde samarbejdet godt med myndighederne og sin kontaktperson om sin situation, ligesom han ikke længere var en del af det gamle miljø og havde fået en ny vennekreds. Nævnet traf afgørelse om, at forbedringsforløbet skulle ophøre med henvisning til, at den unge ikke længere blev anset for at være kriminalitetstruet, og at han havde profiteret af forbedringsforløbet og ikke længere havde behov for støtte i nævnets regi.

I en anden sag⁸⁶ havde den unge, der var 16 år, fået et to-årigt forbedringsforløb med foranstaltning om at passe sin skole og modtage støtte i form af en kontaktperson og familiebehandling, fordi den unge havde været mistænkt for flere overtrædelser af straffeloven, ligesom hun færdedes i et miljø med personer, der begik kriminalitet og ikke gik i skole. Sagen blev indbragt for nævnet af ungekriminalforsorgen, idet den unge havde profiteret af forbedringsforløbet og nu i en længere periode havde været i god trivsel og udvikling. Den unge havde overholdt aftalerne med sin kontaktperson, passede sin skole, hvor hun var begyndt at være åben over for gode relationer, ligesom hun havde deltaget med sine forældre i familiebehandlingen, som familiebehandleren vurderede havde opfyldt sit formål. Nævnet traf afgørelse om, at forløbet skulle ophøre under henvisning hertil.

Som det fremgår ovenfor, lægger nævnet i flere sager, hvor der er truffet afgørelse om ophør af forbedringsforløbet, blandt andet vægt på, at de konkrete foranstaltninger har opfyldt deres formål, og at den unge har fået nogle redskaber og strategier til f.eks. at skifte miljø eller håndtere konflikter i familien eller i mødet med andre unge. Det var således også tilfældet i en sag⁸⁷, hvor en 17-årig var undergivet et forbedringsforløb med vilkår om vredeshåndtering, familiebehandling og kontaktperson. Kommunen anmodede om ophør af forløbet, blandt andet fordi den unge gennem sit kursus i vredeshåndtering havde fået strategier til at håndtere konflikter. Familien havde ligeledes deltaget i familiebehandling, og forældrene oplyste, at den unge var faldet meget til ro og ikke længere fik vredesanfald, som han ikke kunne styre. Derudover passede den unge sin skole og havde fået et fritidsjob, ligesom han generelt var kommet tilbage i trivsel. Nævnet traf afgørelse om, at forbedringsforløbet skulle ophøre, da den unge havde gennemført et kursus i vredeshåndtering og deltaget i familiebehandlingen, og der ikke længere var brug for foranstaltningerne, ligesom den unge ikke længere vurderedes kriminalitetstruet.

84) J.nr. 2020-050713

85) J.nr. 2019-024880

86) J.nr. 2020-052244

87) J.nr. 2020-040541

9.2 Når den unge ikke profiterer af et forbedringsforløb

I omkring en fjerdedel af de 37 sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om ophør af forbedringsforløbet, er der fremkommet oplysninger om, at den unge under forløbet har fået det tiltagende dårligt, ligesom det i flere tilfælde har vist sig, at den unge har udfordringer af psykisk eller psykiatrisk karakter, som vurderes ikke at kunne afhjælpes ved et forbedringsforløb. Som eksempel kan nævnes en sag⁸⁸, hvor en 17-årig var undergivet et forbedringsforløb med vilkår om kontaktperson og misbrugsbehandling. Ungekriminalforsorgen havde anmodet om ophør af forbedringsforløbet, fordi den unge blev vurderet at være for sårbar til at indgå i tilsynssamtaler, hvilket den ansvarlige kommune var enig i. Nævnet traf herefter afgørelse om ophør af forløbet under henvisning til, at den unge havde tiltagende psykiske vanskeligheder og traumer, som havde medført, at han isolerede sig fra omverdenen, og at møderne med misbrugsbehandleren og ungekriminalforsorgen udgjorde et unødigt psykisk pres for den unge.

Det var således nævnets vurdering, at den unges psykiske vanskeligheder bedst blev imødekommet ved, at forbedringsforløbet ophørte, og at han i stedet modtog støtte i kommunalt regi.

I flere af sagerne har den unge efterlevet nævnets afgørelse og vurderes ikke længere kriminalitetstruet. Som eksempel kan nævnes en 14-årig⁸⁹, som blev indbragt for nævnet igen på baggrund af, at kommunen havde anbragt hende akut under forbedringsforløbet, da hun havde store psykiatriske udfordringer, blandt andet i form af hallucinationer. Nævnet traf på baggrund af kommunens indstilling herom afgørelse om ophør af forløbet under henvisning til kommunens oplysninger, samt til at den unge havde overholdt forbedringsforløbet og ikke længere var kriminalitetstruet. Nævnet vurderede, at forbedringsforløbet i hendes nuværende situation pressede hende frem for at støtte hende.

I omkring en fjerdedel af de 37 sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om ophør af forbedringsforløbet, er der fremkommet oplysninger om, at den unge under forløbet har fået det tiltagende dårligt, ligesom det i flere tilfælde har vist sig, at den unge har udfordringer af psykisk eller psykiatrisk karakter, som vurderes ikke at kunne afhjælpes ved et forbedringsforløb.

88) J.nr. 2020-039702

89) J.nr. 2020-050099

Påklagede afgørelser

Når Ungdomskriminalitetsnævnet træffer særligt indgribende afgørelser om eksempelvis anbringelse uden samtykke eller anbringelse på en sikret døgninstitution, har forældremyndighedsindehaverne eller en ung, der er fyldt 12 år, mulighed for at indbringe afgørelsen for Ankestyrelsen⁹⁰, ligesom Ankestyrelsens afgørelse kan indbringes for retten⁹¹.

Ankestyrelsen traf i 2020 afgørelse i 42 sager, hvor der var klaget over nævnets afgørelse. Enkelte af Ankestyrelsens afgørelser vedrører sager, der blev afgjort af nævnet i 2019. Ankestyrelsen stadfæstede nævnets afgørelse i 29 sager, og i 13 sager traf Ankestyrelsen afgørelse om at ophæve eller ændre hele eller dele af nævnets afgørelse.

10.1 Ophævede eller ændrede afgørelser

I otte sager har Ankestyrelsen ændret nævnets afgørelse vedrørende genbehandlingsfristen. I syv af sagerne, hvor Ankestyrelsen ikke alene tog stilling til genbehandlingsfristen, stadfæstede Ankestyrelsen i øvrigt nævnets afgørelse. Nærmere oplysninger om genbehandlingsfristen i sager om anbringelse uden samtykke, er indeholdt i afsnit 5, *Genbehandlingsfrist ved anbringelse uden samtykke*.

Ankestyrelsen traf i to sager⁹² afgørelse om, at nævnets afgørelse om henholdsvis anbringelse og ændring af anbringelsessted skulle bortfalde som følge af, at afgørelsen ikke var effektueret af den ansvarlige kommune. Der var forløbet mellem en og to måneder mellem nævnets og Ankestyrelsens afgørelse. Kommunen oplyste i begge sager, at den manglende effektivering af afgørelsen skyldtes nedlukningen af samfundet i forbindelse med COVID-19. Ankestyrelsen bemærkede, at dette ikke ændrede kommunens forpligtelse til at effektuere nævnets afgørelse, idet kommunen ikke havde truffet en konkret og individuel afgørelse om fravigelse af det offentlige forpligtelse som led i håndtering af COVID-19. Kommunen blev derfor i begge sager pålagt at forelægge sagen for nævnet på ny, hvorefter nævnet traf afgørelse enslydende med de første.

90) Ungdomskriminalitetslovens § 55, stk. 2

91) Ungdomskriminalitetslovens § 56, stk. 1

92) J.nr. 2020-034208 og 2020-033539

93) J.nr. 2019-024887

94) J.nr. 2019-029479

95) J.nr. 2019-029095

I en sag⁹³ ophævede Ankestyrelsen nævnets afgørelse om anbringelse på en sikret døgninstitution og ændring af anbringelsessted. Ankestyrelsen vurderede under hensyn til formålet med anbringelsen, at den unges behov for støtte bedst kunne imødekommes ved, at han blev boende på sit daværende åbne anbringelsessted med supplerende støtte i form af mere restriktive rammer. Ankestyrelsen lagde blandt andet vægt på, at der blandt de fagprofessionelle omkring den unge var klar enighed om, at det indtil videre ville være bedst at lade ham forblive på det daværende anbringelsessted. Det kunne ikke ændre resultatet, at den unge havde flere nylige domme for overtrædelse af straffeloven.

Ankestyrelsen har i ét tilfælde⁹⁴ ophævet nævnets afgørelse om overvåget samvær med den ene forældremyndighedsindehaver. Nævnets afgørelse blev i øvrigt stadfæstet. Ankestyrelsen fandt af hensyn til den unges sundhed og udvikling det ikke nødvendigt, at samværet mellem den unge og forældremyndighedsindehaveren kun måtte foregå under tilstedeværelse af en repræsentant fra kommunen. Ankestyrelsen lagde vægt på, at den unges behov for ikke at blive inddraget i forældremyndighedsindehaverens udfordringer og holdninger til anbringelsen kunne opfyldes ved, at kommunen regulerede samværrets omfang og tilrettelagde samværet på anden måde. Den unges behov for råd, hjælp og vejledning under samvær kunne ikke begrunde overvåget samvær, da det ikke af hensyn til den unges sundhed og udvikling var nødvendigt med tilstedeværelse af en anden person. Det bemærkedes, at forældremyndighedsindehaveren havde samtykket til støttet samvær.

Endelig har Ankestyrelsen i én sag⁹⁵ ændret nævnets afgørelse om anbringelse uden samtykke til anbringelse med samtykke. Nævnet havde vurderet, at den ene forældremyndighedsindehaver ikke gav et gyldigt samtykke til anbringelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af sagen gav begge forældremyndighedsindehavere imidlertid samtykke til anbringelsen. Ankestyrelsen lagde vægt på, at samtykket, efter vejledning fra forældremyndighedsindehaverens advokat, omfattede formålet med anbringelsen, samt at det var forvaltningens opfattelse, at forældrene i hele anbringelsesperioden, herunder også under mødet i nævnet, havde samtykket til anbringelsen af den unge.

Når Ungdomskriminalitetsnævnet træffer særligt indgribende afgørelser om eksempelvis anbringelse uden samtykke eller anbringelse på en sikret døgninstitution, har forældremyndighedsindehaverne eller en ung, der er fyldt 12 år, mulighed for at indbringe afgørelsen for Ankestyrelsen, ligesom Ankestyrelsens afgørelse kan indbringes for retten.

10.2 Underretninger

Ankestyrelsen har i fire sager om anbringelse uden samtykke foretaget underretning af nævnet i forbindelse med afgørelsen i klagesagen. Nævnet har på baggrund af underretningerne foretaget høring af den ansvarlige kommune med henblik på vurdering af, om sagerne skulle genoptages.

I tre af sagerne underrettede Ankestyrelsen nævnet om, at der var behov for en udredning af den unge. I den ene sag fandt kommunen ikke anledning til at iværksætte en udredning, idet kommunen vurderede, at den unge var tilstrækkeligt udredt, og at der skulle fokuseres på en pædagogisk indsats. Der blev herefter ikke foretaget yderligere. I den anden sag blev der gennemført en udredning. Nævnet traf efterfølgende afgørelse om, at forbedringsforløbet, herunder anbringelsen, skulle ophøre, idet den unge ikke længere var kriminalitetstruet. I den tredje sag blev der foretaget en psykologisk undersøgelse af den unge, og kommunen traf herefter afgørelse om ændring af anbringelsessted, hvilket ikke førte til genoptagelse af sagen.

I den fjerde sag skyldtes underretningen, at der på baggrund af sagens oplysninger om mistanke om vold i hjemmet var en bekymring i forhold til den unges week-endsamvær hos forældrene. Nævnet traf i denne sag efterfølgende afgørelse om, at den unge skulle flyttes til en delvis sikret institution, og samværet fandt efter det oplyste sted på opholdsstedet.

10.3 Domstolsprøvelse

En række af de afgørelser, som Ankestyrelsen har truffet i 2020, er blevet indbragt for retten. De afgørelser, som er behandlet ved domstolene indtil videre, er alle blevet stadfæstet.

En af nævnets afgørelser⁹⁶ blev i april 2020 indbragt for domstolene efter grundlovens § 71 med påstand om, at afgørelsen skulle kendes ugyldig. Søgsmålet, der var anlagt af den unge, vedrørte en afgørelse om anbringelse på en sikret institution med samtykke, som nævnet traf – og Ankestyrelsen stadfæstede – i 2019. Det fremgår af dommen, at den unge efter ungdomskriminalitetslovens § 56, stk. 1, havde mulighed for at indbringe Ankestyrelsens afgørelse for domstolene inden fire uger efter, at han modtog afgørelsen. Retten konstaterede, at denne frist ikke var overholdt. Det fremgår endvidere af dommen, at grundlovens regler gælder ved siden af ungdomskriminalitetsloven, men at det følger af retsplejelovens § 256, at en umyndig ikke kan optræde på egen hånd i retssager. Den unge, der var under 18 år, var derfor ikke proceshabil, og søgsmålet var ikke tiltrådt af værger. Retten afviste på denne baggrund sagen ved dom i januar 2021.

96) J.nr. 2019-016414

Bilag 1

Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitetsnævnet 2020

Formand

Sanne Bager, dommer

Næstformænd

Henriette Sartvin, dommer
Lone Molsted, dommer
Lone Bach Nielsen, dommer
Christian Lundblad, retspræsident
Søren Hafstrøm, dommer
Louise Falkenberg, dommer
Peter Brund, dommer
Elisabet Michelsen, retspræsident
Beth von Tabouillot, dommer
Britt Falster Klitgaard, dommer
Morten Larsen, dommer
Hanne Weirup Malten, dommer
Henriette Frölich, dommer
Jens Berg, dommer
Kristian Lind Jensen, dommer
Margrete Nissen, dommer
Henrik Engell Rhod, retspræsident
Andreas Bøgsted-Møller, dommer
Anne Bundgaard, dommer
Ole Stryhn, dommer
Charlotte Saltoft Thorlaksen, dommer
Brit Frimann, dommer
Ulla Tange Christensen, dommer
Camilla Ljørring, dommer
Anders Thøgersen, dommer
Martin Broms, dommer
Morten Juul Nielsen, dommer
Nanna Blach, dommer
Anne Westergaard, dommer
Helga Lund Laursen, dommer
Marianne T. Øllgaard, dommer
Peter Rostgaard Ahleson, dommer
Linda Lauritsen, dommer

Anne Schultz-Nielsen, dommer
Charlotte Schrøder, dommer
Michael Lyng Jensen, dommer
Mette Helby Jensen, dommer
Anette Fogh, dommer
Dot Buchtrup, dommer
Joy Winther, dommer
Per Kiel Lauritsen, dommer
Anne Hedegaard Toft, dommer
Anne-Vibeke Dolleris Nielsen, dommer
Kristian Palmann Jensen, dommer
Laila Nitschke, retspræsident
Helle Dietz, dommer
Jette Skole, dommer
Katrine Waagepetersen, dommer
Marianne Hornbjerg, dommer
Kristina Skovbo Haurlev, dommer
Kirsten Schmidt, dommer
Rasmus Damm, dommer
Marianne Sonne, dommer
Niels Otto Jensen, retspræsident
Kirsten Nygaard, dommer
Mie Obel Thomsen, dommer
Leon Fredgaard, dommer
Søren Rune Schrøder, dommer
Anni Brix Olesen, dommer
Anders Munch-Jensen, dommer
Jeanette Bro Fejring, dommer
Berit Viegaard Andersson, dommer
Hanne Rasmussen, dommer
Henrik Gjørup, dommer
Sine Nascou, dommer
Tina Gehlert Schmidt, dommer
Gitte Nymand Nielsen, dommer
Lisbeth Christensen, dommer
Torben Østergreen-Johansen, dommer
Henrik Agersnap, retspræsident
Jes Kjølbø Brems, dommer
Helle Krogager Rasmussen, dommer

Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

Polititorvet 14, 1780 København V

Telefon: +45 5118 7420

E-mail: uknaevn@uknaevn.dk

UNGDOMS —
KRIMINALITETS
— **NÆVNET**